

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τούτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν καταρτίσιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

ΕΛΘΕΤΩ Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΣΟΥ!

ΣΩΤΗΡΙΟΝ ΕΤΟΣ 2020

Τεῦχος 506^{ον} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2020

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΦΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ
ΧΙΟΣ

«Θεοφάνεια».

Από την ρήϊν του Τιμίου Σταυρού εις τὸν λιμένα τῆς πόλεως Χίου (06.01.2020).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΔΟΞΙΑΣΤΕΡΕΙΑ - ΠΑΡΑΤΗΡ - ΕΛΠΕ

Ὁ Ἐορτασμός τῆς μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν
εἰς τὰ Σχολεῖα Οἰνουσσῶν (30.01.2020).

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Πρωτ. 2576

Αριθμ.

Διεκτ. 1262

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ. 40

Πρός
Τόν Ίερόν Κλήρον
καί τόν εὐσεβή λαόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Ἀρχή τοῦ Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ (Μάρκ. α', 1).

Χριστιανοί μου!

Ἡ Τρισήλιος Θεότης, ὁ Ἄναρχος Πατήρ, ὁ Συνάναρχος Υἱός καί Λόγος καί τὸ Συνάδιον Ἅγιον Πνεῦμα ἀξιῶναι ἡμᾶς, διὰ μίαν ἀκόμη περίοδον τῆς ἐπιγείου παρουσίας μας, νά εἰσερχώμεθα εἰς τὸν Νέον Ἐνιαυτόν, τὸν ὁποῖον ἡ πανάγαθος Χρηστότης Του μᾶς χαρίζει.

Σωτήριον Ἔτος 2020! Δύο χιλιάδες εἴκοσι χρόνια ἀπὸ τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν μέσα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος ἐνηνθράπησεν ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ. Δύο χιλιάδες εἴκοσι χρόνια ἀπὸ τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν μορφὴν ἀναλλοιώτως ἀνθρωπίνην προσέλαβεν ὁ κατ' οὐσίαν ὢν Θεός καί πολυεύσπλαχνος Κύριος. Δύο χιλιάδες εἴκοσι χρόνια ἀπὸ τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ πεπτωκῶς ἄνθρωπος ἀποκετᾷ εἰς τὴν ζωὴν του τὰς προϋποθέσεις νά ἐπαναχθῇ εἰς τὸ καθ' ὁμοίωσιν καί νά εἰσέλθῃ καὶ πάλιν εἰς τὸν Παράδεισον.

Ἡ Γαλεϊνότης μας ἀφιέρωσε τὸν Νέον Ἐνιαυτόν εἰς τὸν Ἅγιον, εἰς τὸν ὁποῖον προσευχόμεθα «ἀπὸ φυλακῆς πρῶιας μέχρι νυκτὸς» «πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μας» δι' ὅλους ἐσᾶς, διὰ τὸ ποιμνίον μας, διὰ τοὺς Κληρικούς μας, διὰ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἄρχοντάς μας, διὰ τὸν κατὰ ξηράν, θάλασσαν καὶ ἄερα φιλόχριστον καὶ ἐνδοξον παναγιωσκεπάστον καὶ θεοφροῦρητον ἑλληνικὸν στρατόν καὶ τὰ σώματα ἀσφαλείας τοῦ ἔθνους ἡμῶν, διὰ τοὺς ναυτικούς μας, διὰ τοὺς μιστιχοπαραγωγούς, δι' ὅλους τοὺς ἐργαζομένους, διὰ τὴν μαθητιῶσαν, τὴν σπουδάζουσαν καὶ τὴν φοιτητιῶσαν νεότητα, διὰ τοὺς ἀσθενεῖς, διὰ τοὺς ἀνέργους, διὰ τοὺς ἐμπεριστάτους, διὰ τοὺς ἐν θλίψεσι καὶ

δοκιμασίαις ὄντας, διὰ πᾶσαν ψυχὴν, ἡ ὁποία ἔχει τὴν ἀνάγκην τοῦ Θεοῦ, τὸν Προστάτην μας «Ἅγιον», εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὁποῖου ἐναποθέτομεν ἅπαντας, τὸν Ἀπόστολον, Ἅγιον καὶ Εὐαγγελιστὴν Μάρκον.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος, ἀρχίζει τὸ κείμενον τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου του, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ πρῶτον κείμενον τῆς Καινῆς Διαθήκης, κατὰ τὰ σύγχρονα πορίσματα τῆς βιβλικῆς ἐπιστήμης, μὲ ἐπικεφαλίδα τὴν φράσιν «**Ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ**». Ἡ φράσις αὕτη ἀποτελεῖ καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν πατρικῶν καὶ ἀρχιερατικῶν μας εὐχῶν δι' ὅλους. Ὁ νέος χρόνος νά σημάη μίαν νέαν ἀρχὴν ἐπανευαγγελισμοῦ τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος μᾶς περιβάλλει.

Καὶ συνεχίζει ὁ Ἱερός Εὐαγγελιστὴς μὲ τὸ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὸν κόσμον, τὸ ὁποῖον εἶναι κήρυγμα μετανοίας. Ἡ οὐσία τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Πίστεως καὶ Ἐκκλησίας εἶναι ἡ διὰ τῆς μετανοίας κληρονομία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ λέξις μετανοία, εἶναι σύνθετος λέξις. Προέρχεται κατ' ἀρχάς ἀπὸ τὴν πρόθεσιν «μετά», ἡ ὁποία ἔχει τὴν ἐννοίαν τῆς μεταστροφῆς, τῆς μεταβολῆς, τῆς μεταμορφώσεως, τῆς ἀλλαγῆς, τῆς ἀλλοιώσεως. Αὐτὸς ἄλλωστε δὲν εἶναι ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Χριστὸς ἦλθε εἰς τὸν κόσμον; Νά μεταμορφώσῃ τὸν ἄνθρωπον, νά ἀλλάξῃ τὸν ἄνθρωπον, νά ἀλλοιώσῃ τὸν ἄνθρωπον, νά ἐπαναγάγῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀρχέτυπον κάλλος τῆς εἰκόνας, εἰς τὴν ὠραιότητα τοῦ πρωτοπλάστου μέσα εἰς τὸν Παράδεισον.

Θεολογικῶς κορυφαία δεσποτικὴ ἑορτὴ, ἡ ἑορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ μας εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Θαβώρ, μᾶς δείχνει ἀκριβῶς αὐτὴν, τὴν ἐκπαγλὸν λάμψιν, τὴν ὁποίαν μπορεῖ νά ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος ὅταν φωτοδοτεῖται εἰς τὴν ζωὴν του ἀπὸ τὰς ἀκτίνας τῆς Τρισηλίου Θεότητος, ὅταν ἀξιῶνεται μὲ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀσκησίαν του, νά γίνεταί θεατὴς τῶν ἀρρήτων ἀποκαλύψεων, ἐπόπτης τοῦ ἀκτίστου φωτός.

Ἡ μεταμόρφωσις αὕτη, ἡ ἀλλοίωσις τῆς πανσθενοῦς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου, ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας. Μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ Παρακλήτου, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν ζωὴν μας. Ἡ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ θεοῖδρυτα καὶ θεοχαριτωτα μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, μεταμορφώνουν τὸν ἄνθρωπον, καὶ παίρνουν τὸν πηλὸν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ κεραμέως Δημιουργοῦ του καὶ τὸν ἀνάγουν εἰς ὕψος ἀγιότητος. «*Τις Θεὸς μέγας, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν, σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος*». Ἡ μεταμόρφωσις αὕτη εἶναι ἔργον τοῦ Χριστοῦ μας, μέσα εἰς τὴν

Ἐκκλησίαν του, ἡ ὁποία εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ μας. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς παρατεινόμενος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἡ μεταμόρφωσις αὐτῆ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ καθοδήγησις του πρὸς τὴν ἀγιότητα γίνεται διὰ τῆς μετανοίας, τῆς μεταμορφώσεως, τῆς μεταστροφῆς τοῦ νοῦς.

Τὸ δεῦτερον συνθετικὸν ἢ λέξις «νοῦς». Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ εἶναι τὸ στοιχεῖον ἐκεῖνον τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, τὸ ὁποῖον σηματοδοτεῖ τὴν ἀθανασίαν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὰ ἀπολυτικά ἀσκητικῶν μορφῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, γίνεται λόγος διὰ τὴν προμηθειάν καὶ τὴν φροντίδα καὶ τὴν κηδεμονίαν τῆς ψυχῆς, πράγματος ἀθανάτου. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἡ πνοὴ τὴν ὁποίαν ἐνεφύσησεν ὁ Θεός, ὅταν αἱ χεῖρές Του ἐδημοῦργησαν ἀπὸ τὴν γῆν τὸ πλάσμα Του, προκειμένου νὰ τὸ γεννήσῃ, νὰ τὸ ἀναστήσῃ εἰς ψυχὴν ζῶσαν. Ὁ νοῦς λοιπὸν εἶναι ὁ ὀφθαλμὸς, τὸ παράθυρον μὲ τὸ ὁποῖον ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὄντιότης τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ὑπαρξίς τοῦ ἀνθρώπου, θεᾶται τὸν κόσμον.

Μετάνοια τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας εἶναι ἡ μεταστροφή τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος βλέπει τὸν κόσμον, μακρὰν ἀπὸ τὴν ὀρθὴν λογικὴν μὲ τὰ ἀνθρώπινα κοσμικά, μεταπτωτικά κριτήρια καὶ μὲ ὄδηγὸν τὸ Εὐαγγέλιον Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸν λόγον τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Χριστιανοὶ μου, παιδιὰ μου, αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ἐνώπιον τοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Θεοσώστου Μαρτυρικῆς καὶ Ἡρωικῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν θέτων ἐπὶ τῶν ὤμων μου τὸ ὠμοφόριον ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον κρέμονται αἱ ψυχαὶ ἀπάντων ὑμῶν, διὰ τὰς ὁποίας θὰ κληθῶ νὰ δώσω λόγον εἰς τὸν Θεόν, προσεύχομαι εἰς τὸν Τριαδικὸν Θεὸν καὶ εὐχομαι δι' ἕκαστον ἐξ ὑμῶν ὁ Νέος Ἐνιαυτὸς τῆς Χρηστότητος Του, τὸ Σωτήριον Ἔτος 2020, νὰ εἶναι δι' ἕκαστον καὶ δι' ὅλους, ὡς κοινωνίας ἐκκλησιαστικῆς, ὡς μελῶν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, χρόνος μεταμορφώσεως, ἀλλοιώσεως τοῦ ἐκπεπωκότου ἀνθρώπου εἰς τὸ πρόσωπόν μας, καὶ ἀναστάσεως, ἀγιότητος, προβολῆς τῆς εἰκόνος τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν πορείαν μας πρὸς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν Παράδεισον. Ἀμήν.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ 2020

Μέ πατρικὲς εὐχάς

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

+ Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΑΡΚΟΣ

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ
30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2020

Ἀγαπητοὶ ἐκπαιδευτικοί, ἀγαπητοὶ μαθητὲς καὶ μαθήτριες!

Τρεῖς μορφὲς ἀπὸ τὸ παρελθόν, ἀδυνατισμένες ἀπὸ τὴν ἄσκησι, πλούσιες ἀπὸ ἀγάπη καὶ φωτεινὲς ἀπὸ ἀγιότητα, μᾶς πλησιάζουν καὶ μᾶς καλοῦν νὰ κοιτάξουμε μαζὶ τους, χωρὶς ψεύτικες παρηγοριὰς, τὴν κατάστασι τῆς ἀνθρωπότητος. Μίας ἀνθρωπότητος ποὺ ἀντιμετωπίζει πρωτόγνωρα προβλήματα, πιεστικὲς προκλήσεις καὶ τραγικὰ διλήμματα: Ἡ εἰρήνη, τὸ περιβάλλον, ἀκόμη καὶ ἡ ἴδια ἡ ἐπιβίωσι τοῦ ἀνθρώπινου γένους δὲν ἔφτασαν ποτὲ τόσο κοντὰ στὴν ὀλοκληρωτικὴ κατάρρευσι.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὅλα ξεκινοῦν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο: Τὴν ποιότητά του, τὴ μορφωσί του, τὴν καλλιέργειά του. Ἀλίμονο ὅμως ἂν μείνουμε ἐκεῖ. Αὐτὸ ποὺ δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε εἶναι πὼς κανεὶς δὲν εἶναι ἀληθινὰ εὐτυχημένος, ἐὰν ζεῖ μόνον γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Οἱ προσπάθειές του, τὰ ταλέντα του καὶ οἱ ἐπιτυχίες τοῦ βρίσκουν νόημα ὅταν μετατραποῦν σὲ ἐργαλεῖα ἀγάπης καὶ παρηγοριᾶς ἐνὸς κόσμου ποὺ ταλαιπωρεῖται ἀπὸ τὸν ἐγωισμό, τὴν ἀδικία καὶ τὴν ἀπληστία. Μόνον ἡ ἀγάπη μπορεῖ αὐτὰ νὰ τὰ νικήσῃ. Αὐτὸ ὅμως ποὺ φαίνεται ἀνίκητο εἶναι ὁ χρόνος καὶ ἡ φθορὰ ποὺ φέρνει μαζὶ του. Ἐκείνες ἀκριβῶς τίς στιγμὲς ὁ ἄνθρωπος ἀναζητᾷ τὴν πίστι σὲ κάτι ἢ σὲ Κάποιον ποὺ μπορεῖ νὰ νικήσῃ τὸν μεγαλύτερο ἐχθρὸ του ἀνθρώπου: Τὸν θάνατο.

Αὐτὴν τὴν ἀγάπη καὶ αὐτὴν τὴν πίστι διακηρύσσει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐδῶ καὶ δύο χιλιάδες χρόνια. Ὅμως καὶ αὐτὰ, λόγια κούφια θὰ ἦταν, ἂν δὲν ὑπῆρχαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ποὺ τὰ ἐφάρμοσαν στὴ ζωὴ τους καὶ ἀπέδειξαν μὲ τὸ παράδειγμα καὶ πολλὰς φορὲς μὲ τὴ θυσία τους, πὼς εἶναι ἐφικτά. Καὶ τέτοιοι ἄνθρωποι ὑπῆρξαν πολλοί.

Ανάμεσα σὲ αὐτούς, θέση λαμπρὴ κατέχουν οἱ τρεῖς μορφές ἀπὸ τὸ παρελθόν, οἱ τρεῖς μεγάλοι Ἱεράρχες, ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ποὺ σήμερα γιορτάζουμε. Τοὺς ὀνομάζουμε προστάτες τῆς Παιδείας, γιατί μὲ τὸν τρόπο ζωῆς τοὺς ἔδειξαν τὸν δρόμο μίας μόρφωσης μὲ ἀλήθεια καὶ ἀνθρωπιά. Ἀλήθεια ὅμως, τὸ παράδειγμα τοὺς αὐτό, ἀπὸ τί προστατεύει τὴν σημερινὴ Παιδεία; Πρῶτα, τὴν προστατεύει ἀπὸ τοὺς στενοὺς τῆς ὀρίζοντες, ποὺ φτάνουν μέχρι μίᾱ ἀτομικὴ ἐπαγγελματικὴ ἀποκατάσταση, χωρὶς κανένα ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν πόνο τοῦ διπλανοῦ. Κατόπιν, τὴν προστατεύει τοὺς ἀπὸ τὴ μονομέρειά της, ποὺ τὴν κάνει νὰ ξεχνᾷ πὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει νὰ ἱκανοποιήσει μόνον ἀνάγκες τοῦ σώματος ἢ τοῦ μυαλοῦ του, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς του, ποὺ διψᾷ γιὰ ἀπαντήσεις στὰ μεγάλα ἐρωτήματα τῆς ζωῆς. Καὶ τέλος, τὴν προστατεύει ἀπὸ τὴ μελαγχολία μίας ἀνούσιας ἀπομνημόνευσης γνώσεων, χωρὶς δημιουργικότητα, χαρὰ καὶ ἥρωισμό.

Οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἀληθινοὶ δάσκαλοι ζωῆς δὲν μᾶς παρέδωσαν ἓνα παιδαγωγικὸ σύστημα. Μᾶς παρέδωσαν τὴ ζωὴ τους. Ζωὴ γεμάτη γνώση, ἀλλὰ καὶ ἀγάπη, ζωὴ γεμάτη ἐπιτυχίες, ἀλλὰ καὶ ἀγῶνες γιὰ ὀλόκληρη τὴν κοινωνία, ζωὴ γεμάτη δημιουργία ἀθάνατων ἔργων, ἀλλὰ καὶ ἀκεραιότητα καὶ ἐντιμότητα τῆς ζωῆς τους, καὶ τέλος ζωὴ μὲ πίστη σὲ κάτι πὺδ δυνατὸ ἀπὸ τὸν θάνατο καὶ τὸν φόβο. Ὅλα αὐτὰ, ποὺ στὴν Ἐκκλησία ὀνομάζουμε ἀγιότητα.

Αὐτὴ ἡ ἀγιότητα ἔγινε ἡ αἰτία νὰ νικήσουν τὸν χρόνο καὶ νὰ τοὺς μελετᾶμε 16 αἰῶνες μετὰ τὴν κοίμησή τους. Συνέγραψαν μοναδικὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα, κατέγραψαν βαθιὲς ἀναλύσεις τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ἐπεξεργάστηκαν ὅλη τὴν ἀρχαία σοφία καὶ τὴ συνδύασαν μὲ τὴν διδασκαλία τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης. Κυρίως ὅμως ὑπῆρξαν πρωτοπόροι στὸν δρόμο τῆς συνάντησης τῆς ἐπιστήμης μὲ τὴν πίστη στὸν Θεὸ καὶ τὴν ἀγάπη στὸν συνάνθρωπο. Παρὰ τὶς ἐπιθέσεις ποὺ κατὰ καιροὺς δέχτηκαν, ἢ ἀλήθεια τοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ τῆς ἴδια τῆς ζωῆς τους δὲν νικήθηκε. Κατηγορήθηκαν γιὰ σκοταδιστές. Κι ὅμως, τὰ ἐπιστημονικὰ τους συγγράμματα διδάσκονται ἀκόμη σὲ ὅλα τὰ πανεπιστήμια τοῦ κόσμου. Κατηγορήθηκαν γιὰ ἀνθέλληνες. Κι

ὅμως, κανεὶς δὲν ἔγραψε σὲ πὺδ ἄπταιστα ἑλληνικὰ καὶ κανεὶς μέχρι σήμερα δὲν χρησιμοποίησε ὡς ἐργαλεῖο σκέψης καλύτερα ἀπ' αὐτοὺς τὴν Ἀρχαία Ἑλληνικὴ σοφία. Κατηγορήθηκαν ὡς ξεκομμένοι ἀπὸ τὴν κοινωνία. Κι ὅμως, τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης τοὺς παραμένουν ἀνεπανάληπτα. Κατηγορήθηκαν, ὅπως ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἀνὰ τοὺς αἰῶνες, γιὰ ὑποστηρικτὲς ἐνὸς ἀπάνθρωπου πολιτικοῦ συστήματος. Κι ὅμως, ὅταν ἡ ἀπληστία τῶν πλουσίων καὶ ἡ βία τῶν αὐτοκρατόρων ἔγιναν αἰτία ἐξαθλίωσης τοῦ λαοῦ, ὄρθωσαν τὸ ἀνάστημά τους καὶ πλήρωσαν τὴ στάση τοὺς αὐτὴ μὲ κακουχίες καὶ τελικὰ μὲ θάνατο.

Ἄν γιὰ μίᾱ φορὰ ἀκόμη τοὺς φέρνουμε στὴ μνήμη μας, εἶναι διότι δὲν πρέπει νὰ σταματήσουμε νὰ ὄνειρευόμαστε ἓνα σχολεῖο ἀνοικτῶν ὀριζόντων, δικαιοσύνης καὶ δημιουργικότητας, πίστης στὴ δύναμη τοῦ ἀνθρώπου νὰ μαθαίνει καινούργια πράγματα, ἀλλὰ καὶ νὰ δίνει νόημα στὴ ζωὴ του, γεμίζοντας τὴν καρδιά τοῦ ἀγάπης καὶ ἀγωνιστικότητας. Στὴν μίζερη ζωὴ, τὴν ἐπίπεδη, χωρὶς χρῶμα καὶ ἀρμονία ζωὴ, ποὺ δυστυχῶς ἀποτελεῖ τὴν πὺδ μεγάλη ἀρρώστια τῶν καιρῶν μας, οἱ τρεῖς Ἱεράρχες, μὲ τὸ παράδειγμά τους, μᾶς καλοῦν νὰ γίνουμε ἥρωες ξανά, παλεύοντας καθημερινὰ μὲ τὰ ἐλαττώματά μας, συναντώντας καθημερινὰ ἀληθινὰ πρόσωπα ποὺ περιμένουν τὴν ἀγάπη μας, πλαταίνοντας καθημερινὰ τὴν καρδιά μας γιὰ νὰ χωρέσει ὄχι μόνον μίᾱ ἀτομικὴ ἐξασφάλιση, ἀλλὰ τὰ βάσανα καὶ τὰ ὄνειρα ὅλου τοῦ κόσμου.

Συνοδοιπόρους ἀναζητοῦν οἱ τρεῖς Ἱεράρχες σὲ μίᾱ πορεία ποὺ ξεκίνησαν πρὶν 16 αἰῶνες καὶ ποὺ συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Ἡ ἀνταπόκριση στὸ κάλεσμά τους ἀποτελεῖ μίᾱ ρεαλιστικὴ λύση στὰ μεγάλα ἀδιέξοδά του 21 αἰῶνα καὶ μίᾱ φωτεινὴ προοπτικὴ γιὰ τὸ σχολεῖο τῶν ὄνειρων σας καὶ γιὰ ὀλόκληρη τὴν ἀγαπημένη μᾶς πατρίδα. Χρόνια πολλά!

Μὲ πατρικὲς εὐχές καὶ ἀγάπη,

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΦΩΣ ΕΙΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΝ ΕΘΝΩΝ*

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν κ. Μάρκου

*

Δοξάζω, Χριστιανοί μου, δοξάζω Κορῶνες μου τὸν Τριαδικὸν Θεόν, τὸν Ἄναρχον Θεὸν Πατέρα, τὸν Συνάναρχον Υἱὸν καὶ Λόγον καὶ τὸ Συμπλαστουργοῦσύνθρονον, Συναΐδιον Ἅγιον Πνεῦμα, διότι ἀξιώνει τὴν ταπεινότητά μου νὰ πορευθῶ καὶ νὰ βαδίσω πάνω στὰ Ἱερὰ καὶ Ἡρωικὰ χῶματα τῆς πατρίδος σας. Χῶματα ποῦ δὲν τὰ πατοῦμε. Χῶματα ποῦ τὰ προσκυνοῦμε. Νὰ ἀνταποκριθῶ στὴν φιλόδελφον πρόσκλησιν τοῦ ὑπερβαλλόντως ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου τοῦ Γ', τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρός, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ πρωύτερα ὑπηρέτησε τὴν ἐπιστήμην τῆς Θέμιδος, ἀντήλλαξε τὸν τριβῶνα τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας καὶ διακονίας μὲ τὸν ποδῆρη τῆς Ἱερωσύνης.

Νὰ βρεθῶ σὲ ἓνα χῶρο ὅπου ἰδιαίτερος τιμᾶται μία ἀπὸ τίς καθοριστικότερες θεολογικῶς Δεσποτικῆς, ἅμα δὲ καὶ Θεομητορικῆς ἐορτῆς, τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Νὰ ἔρθω, νὰ σταθῶ μπροστὰ στὴν Ἱερή εἰκόνα τῆς Παναγίας, νὰ προσκυνήσω καὶ νὰ μεταφέρω ἀπὸ τὰ ἀνατολικά θαλάσσια σύνορα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως, ἐκεῖ ποῦ ἡ Εὐρώπη στέκεται μπροστὰ στὴν Ἀσία, ἐκεῖ ὅπου Χριστὸς στέκεται μπροστὰ στὸν Μωάμεθ, ἐκεῖ ὅπου ὁ πολιτισμὸς στέκεται μπροστὰ στὴν βαρβαρότητα, νὰ μεταφέρω ἀφενὸς μὲν τὴν ἀναντίρρητη ἀπόφασή μας, χρησιμοποιώντας ἓνα λόγο ἀπὸ τὴν λακωνικὴ γῆ, νὰ παραμείνομε καὶ ἐμεῖς ἐκεῖ, τοῖς τῶν προγόνων ἡμῶν ρήμασι πειθόμενοι καὶ παράλληλα νὰ ἀποτελοῦμε ἀνασχετικὸ παράγοντα σὲ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θέλει νὰ διεισδύσει στὰ βάθη τῆς ἑλληνικῆς γῆς.

Μὲ ἀξιώνει ὁ Θεὸς τούτη τὴ στιγμή νὰ στέκομαι μπροστὰ στὴν δική σας εὐλάβεια καὶ στὴν δική σας πίστη, γιὰ νὰ ἀνάψω τὸ κερὶ τῆς καρδιάς σας, τὸν δαυλὸ τῆς καρδιάς σας, μὲ τὸ φῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἐξηγγέλθηκε ὁ Θεοδόχος Προφήτης Συμεὼν τὴν ὥρα τῆς Ὑπαπαντῆς, Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν.

Τὸ φῶς Χριστιανοί μου εἶναι δημιουργημὰ τοῦ Θεοῦ. «Εἶπεν ὁ Θεὸς γεννηθῆτω φῶς καὶ ἐγένετο φῶς». Τὸ φῶς εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν

* Ὀμιλία ἐκφωνηθεῖσα κατὰ τὴν Πολυαρχιερατικὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς ἐορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου εἰς Γύθειον Πελοποννήσου τὴν 2^{ον} Φεβρουαρίου 2020.

ἄνθρωπο. Τὸ φῶς εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος μεταφέρεται ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦ σκότους, τοῦ ἐρεβώδους σκότους, τοῦ ζοφεροῦ σκότους, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ κοιτάξει τὴν ζωὴ, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ κοιτάξει τὴν ἀλήθεια.

Ὅμως πέρα ἀπὸ αὐτὸ τὸ φῶς, ποῦ λούζει τὴν καθημερινότητά μας, περισσότερο δὲ ἐδῶ στὴν πατρίδα μας, ὑπάρχει καὶ ἓνα ἄλλο φῶς, ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ, ἄκτιστη δωρεὰ τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο, ἡ ἐποπτεία τοῦ ὁποῖου κάνει τὸν ἄνθρωπο νὰ γίνεται ἔμπειρος, νὰ γνωρίζει τὸν Θεό. Εἶναι τὸ ἄκτιστο φῶς, εἶναι τὸ κριτήριον τῆς ἁγιότητος τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Αὐτὸ τὸ φῶς ἐξαγγέλεται ὁ Θεοδόχος Συμεὼν. Τὸ φῶς αὐτὸ ὑποστασιάζεται καὶ ὀρίζεται ἀγιογραφικὰ στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ μας. «*Εγὼ εἰμί τὸ Φῶς τοῦ κόσμου. Ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ παρπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ Φῶς τῆς ζωῆς (Ἰω. θ', 12)*». Ἐγὼ λέει ὁ Χριστὸς, εἶμαι τὸ μόνον ἀληθινὸ φῶς στὸν κόσμον καὶ ὅποιοσδήποτε θελήσει νὰ πατήσῃ πάνω στὰ χνάρια μου, τὰ ματῶβρεχτα χνάρια μου, δὲν πρόκειται νὰ ζήσει ποτὲ στὸ σκοτάδι τῆς ἀγνοίας, τῆς ἀθείας, τῆς ἀπελπισίας, τοῦ πόνου, τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ θὰ λούζεται καθημερινὰ στὸ ἀνείπωτο καὶ οὐράνιο φῶς τῆς ζωῆς.

Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Φωτοδότη Χριστὸ, φῶτα εἴμαστε καὶ ἐμεῖς, ὅταν πιστεύομε σὲ Ἐκεῖνον, ὅταν βαπτίζομαστε στὸ ὄνομα τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος, στὸ ὄνομα τῆς ὁποίας οἱ Πατέρες μας καθιέρωσαν νὰ συντάσσονται τὰ συντάγματα τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας, μὲ φράσεις ποῦ ἀποτελοῦν παρακαταθήκη στὴν ζωὴ μας καὶ ἀπαγορεύεται νὰ ἀναθεωροῦνται.

Ἐμεῖς λοιπὸν ποῦ βαπτίζομαστε στὸ ὄνομα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ποῦ φωτιζομαστε στὸ βάπτισμα, ποῦ εἴμαστε Φωτισμένοι, Νεοφώτιστοι στὸ βάπτισμα, εἴμαστε καὶ ἐμεῖς φῶτα σὲ αὐτὸν τὸν κόσμον. Πάλι κατὰ τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ μας. «*Ἐμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τοῦ κόσμου (Ματθ. ε', 14)*». Ἐσεῖς οἱ Χριστιανοὶ εἴσατε, τὸ φῶς τοῦ κόσμου, λέει ὁ Χριστὸς στοὺς μαθητῆς του καὶ σὲ ὄσους διὰ τῶν λόγων τῶν μαθητῶν Του θὰ πιστέψουν σὲ Ἐκεῖνον. Ἐμεῖς ἤρθαμε νὰ ἀποκαταστήσομε ἓναν κόσμον μὲ τεχνικῆς φωταψίης καὶ νὰ τὸν μετατρέψομε σὲ ἓναν κόσμον αὐθεντικῆς φωτοχυσίας, ὅπως εὐστοχα καὶ λυρικά τὸν παρουσιάζει ὁ συμπατριώτης μου Χριστιανὸς ποιητῆς Ἀλέξανδρος Γκιάλας Γ. Βερίτης. «*Ἦτανε φῶτα, χίλια φῶτα, ἀλλὰ δὲν ἦτανε τὸ Φῶς*». Αὐτὸ τὸ φῶς ποῦ βρίσκεται στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ μας, ἡ Ἐκκλησία μας τὸ ἀντλεῖ καὶ τὸ ἀνάπτει σὲ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μας. Σὲ ὄλες τίς ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου ποῦ ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, ὅταν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς

ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ ἀνάβομε τὸ λυχνικὸ, τὸ κτιστὸ φῶς, τὴν ἴδια στιγμή τὰ χεῖλη μας, βλέποντας τὸν ἥλιο νὰ γέρνει στὴ δύση του, ἀναζητοῦμε τὸ οὐράνιο φῶς, τὸ ἀκτιστο φῶς. «Φῶς ἰλαρὸν Ἁγίας Δόξης ἀθανάτου Πατρὸς».

Ἀλλὰ καὶ ἀργότερα τὴν ὥρα τοῦ μεσονυκτικοῦ, ὅταν μέσα στὴν καρδιά μας θὰ γεννιέται ἡ λαχτὰρα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ μας, ὅπως ἀκριβῶς γεννήθηκε *«οὔσης ὀψίας τῆ ἡμέρα ἐκείνη, τῆ μιᾷ τῶν Σαββάτων (Ιω. κ', 19)»*, γιὰ τίς μυροφόρες γυναῖκες καὶ ἐμεῖς ἐκείνη τῆ στιγμή θὰ περιμένομε νὰ ζήσομε τὴν δική μας ἐπιφωσκούση ἡμέρα. Τὴν μέρα ποῦ θὰ ἀρχίσει νὰ σκάει τὸ φῶς, νὰ βγαίνει τὸ φῶς μὲ μία ἀκτίνα φωτὸς ἀπὸ τὸν Πανάγιο Τάφο τοῦ Χριστοῦ μας νὰ διαλύσει τὰ σκοτάδια τῆς ζοφερῆς ἀπογοητεύσεώς μας. Καὶ ὅταν τὸ πρῶθ θὰ διαβάσομε μέσα στοὺς ἱεροὺς μας Ναοὺς, τὸν ἐξάψαλμο, ὅπως στὰ χρόνια του ἐνδόξου μας βυζαντινισμοῦ τὸν διάβαζαν οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Βασιλεύουσας, ἀπὸ τὸν πρῶτο, τὸν ἐν Βασιλεῦσι Ἀπόστολο τοῦ Κυρίου, τὸν Κωνσταντῖνο τὸν Μέγα, μέχρι τὸν ἐνδέκατο, τὸν συμπατριώτη σας, τὸν μαρμαρωμένο βασιλιά ποῦ ἔφυγε ἀπὸ τὴν γῆ τῆς Λακωνίας, τὸν Κωνσταντῖνο τὸν Παλαιολόγο.

Ἀμέσως μετὰ ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση τοῦ ἐξαψάλμου θὰ ἀρχίσομε νὰ ψάλλομε τὸ φῶς ποῦ θὰ διαλύσει τὸ σκοτάδι τῆς ψυχῆς μας. «Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς Σέ ὁ Θεός, διότι φῶς τὰ προστάγματα σου ἐπὶ τῆς γῆς». Ὁλοκληρώνοντας τὴν ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου θὰ δοξάσομε τὸν Θεό, ὁ ὁποῖος χαρίζει φῶς σὲ ὅλο τὸν κόσμο. *«Δόξα Σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς»*. Γιὰ νὰ ἀκολουθήσει στὴν καθημερινή πορεία τῶν ἀκολουθιῶν ἡ θαυμάσια εὐχή τῆς πρώτης ὥρας, *«Χριστέ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φωτίζον πάντα ἀνθρώπων ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, σημειωθήτω ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου Σου, ἵνα ἐν αὐτῷ ὀψόμεθα φῶς τὸ ἀπρόσπτον»*, καὶ ξεκινώντας ἡ Θεία Λειτουργία στὸ ὄνομα τῆς Τρισσοφαοῦς Ἁγίας Τριάδος, θὰ ζητήσομε ἀπὸ τὸν Θεό *«νὰ ἐλλάμψη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὸ τῆς Αὐτοῦ θεογνωσίας ἀκήρατον φῶς»*, γιὰ νὰ ἀκούσομε τὸ Ἱερὸ Εὐαγγέλιο καὶ νὰ κατανοήσομε *«τὸ Ἱερὸ Γράμμα τὰ δυνάμενα ἀνθρώπους σοφίσει»*. Καὶ ὅταν στὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας γιὰ μᾶς σήμερα, πρῶτα ὁ Θεὸς ἀν ζοῦμε, μετὰ ἀπὸ λίγα λεπτά, ὁ Θεὸς ξέρει ἀν θὰ ζοῦμε μετὰ ἀπὸ λίγα λεπτά, ὅταν θὰ γίνομε σύσσωμοι καὶ σύνναιμοι μὲ τὸν Χριστό μας, ὅταν θὰ ἔχομε ὑποβάλλει τὸν ἑαυτὸ μας στὴν θεραπευτικὴ ἀγωγή τῆς Ἐκκλησίας μας, νὰ μεταμοσχεύσομε στὸν ἑαυτὸ μας Σῶμα Χριστοῦ καὶ νὰ μεταγγίσομε στὸν ἑαυτὸ μας Αἷμα Χριστοῦ καὶ νὰ γίνομε σύσσωμοι καὶ σύνναιμοι μὲ τὸν Χριστό, ὁ ὁποῖος θὰ κυλάει μέσα μας, «εἰς πάντα ἀρμούς, εἰς

νεφροῦς, εἰς καρδίαν», καὶ πάλιν τότε θὰ ποῦμε ὅτι «εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν καὶ ἐλάβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον».

Μία ζωὴ γεμάτη φῶς, φῶς Χριστοῦ, φῶς Χριστὸν, φῶς εἶναι ὁ Χριστὸς, εἶναι ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, ὡς μελῶν τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Πίστεως καὶ Ἐκκλησίας.

Αὐτὸ τὸ φῶς εἶδε νὰ ἀνατέλλει στὸν κόσμο ὁ Θεοδόχος Συμεὼν, καὶ εἶδε αὐτὸ τὸ φῶς νὰ λάμπει καὶ νὰ ἀποκαλύπτεται στὰ μάτια ὄλων τῶν ἐθνῶν. Τῶν ἐθνῶν ἐκείνων, ποῦ αἰῶνες πρὶν ἔλθει ὁ Χριστὸς στὴν γῆ, ἀκόμα καὶ ἀγνοοῦντες, ἀκόμα καὶ χωρὶς νὰ Τὸν γνωρίσουν ἢ φαύσουν Αὐτὸν τὸν ἐσέβοντο κατὰ τὸν λόγο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τῶν ἐθνῶν ἐκείνων ποῦ ὁ ἐρχομὸς τοῦ Μεσσία ὑπῆρχε κατὰ τὴν προφητεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης προσδοκία τους.

Τῶν ἐθνῶν ἐκείνων ποῦ ἦταν ἔτοιμα, δικαιοματικά - νὰ γίνω καὶ ἐγὼ γιὰ λίγο δικαιομαπιστής - δικαιοματικά ἦταν ἔτοιμα αὐτὰ τὰ ἔθνη νὰ γνωρίσουν τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέψουν σὲ κανέναν, οὔτε τότε νὰ τοὺς Τὸν ἀποστερήσει, οὔτε ἀργότερα νὰ Τὸν ἀποβάλλει καὶ νὰ Τὸν ἐκβάλλει ἀπὸ τὴν ζωὴ τους.

Καὶ ἀνάμεσα σὲ αὐτὰ τὰ ἔθνη, γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ Χριστὸς ἐτοίμαζε νὰ ἄρει ἀπὸ τὸν μέχρι τότε περιοῦσιο λαὸ του, τὴν Βασιλεία Του καὶ νὰ τὴν δώσει σὲ δεκτικὸ ἔθνος, ποιοῦν καρποὺς αὐτῆς, ὑπῆρξε, Χριστιανοὶ μου, καὶ τὸ δικὸ μας ἔθνος. Ὑπῆρξε Χριστιανοὶ μου καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων. Ὑπῆρξε Χριστιανοὶ μου καὶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο ποῦ ἡ Τρισηλῖος Θεότης ἐπέλεξε ἀνάμεσα σὲ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς ἀφενὸς μὲν νὰ ἔχει διαμορφώσει τὸν ἐνιαῖο οἰκουμενικὸ, γεωγραφικὸ χῶρο, μὲ τὴν θαυμάσια ἐκείνη ἡρωικὴ ἐκστρατεία τοῦ σπουδαιότερου μετὰ τοὺς Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας ἀνδρα ποῦ γέννησε ἡ Ἑλλάδα, τοῦ Μακεδόνα, ἄρα μόνον Ἑλληνα Βασιλέως Στρατηλάτη, Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου.

Ἴσως δὲν εἶναι σύμπτωση τὸ γεγονός ὅτι ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐδημιούργησε ἕνα ἐνιαῖο χῶρο καὶ ἐξυηρέτησε τὴν διάδοση τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος ἡ ἐνότης τοῦ χῶρου, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ ἀνδρας ἐκείνος ποῦ προεκάλεσε τοὺς ἀποστολόμενους τοῦ Χριστοῦ, τοὺς Ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ φέρουν τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Εὐρώπη, ἦταν Μακεδόνας, μὲ τὴν πρόσκλησή του *«διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν (Πρ. 1στ', 9)»*.

Ἐκτὸς ὁμως ἀπὸ τὸν ἐνιαῖο χῶρο ἡ δικὴ μας πίστη, ἡ δικὴ μας πατριδα ἔδωσε καὶ τὴν γλῶσσα τῆς. Τὴ γλῶσσα ποῦ ὅπως ἔχει γράψει ὁ σπουδαῖος Λατῖνος ρήτωρ Κικέρων εἶναι γιὰ νὰ μιλάς μὲ τὸν Θεό. Τὴ γλῶσσα ποῦ μπόρεσε νὰ ἐκφράσει τὰ ὑψηλότερα νοήματα καὶ νὰ διακρίνει τίς βαθύτερες ἐννοίες καὶ δογματικὲς διαφοροποιήσεις τῆς

Ορθοδόξου Θεολογικής Διδασκαλίας. Γι' αυτό ο Θεός επέβλεψεν και επί τήν ταπεινώσιν του Γένους αυτού.

Κάποιοι που σκέπτονται όρθολογιστικά, με όρθο λόγο, δυστυχώς ακόμα και μέσα στον χώρο της Εκκλησίας μας, θα άντέτειναν σε αυτήν τήν αναφορά μου ότι δέν είναι θεολογικώς όρθόν να διατηρούμε τα πρωτοτόκια που μάς χάρισε ο Χριστός για τήν πατρίδα μας. Θα τους άνταπαντούσα με μία βασική θεολογική διδασκαλία. Ο Θεός είναι άπειρος. Όμως ο άπειρος Θεός έκκένωσεν Έαυτόν, έταπείνωσε τον Έαυτό του κι έγινε άνθρωπος και περιορίστηκε και περιγράφεται ή εικόνα Του, έγινε περιγραφτός, «τήν άχραντον εικόνα Σου προσκυνούμεν αγαθέ», για να σώσει το ανθρώπινο γένος.

Και ή εκκλησία μας ή όποια στήν άποστολή της είναι οικουμενική και άπευθύνεται «πρός πάντα τα έθνη», «πρός πάντα άνθρωπον έρχόμενον εις τον κόσμον», ακολουθώντας τό παράδειγμα του Θείου Δομήτορός της έκκένωσεν κατά καιρούς έαυτήν και έγινε Έθναρχούσα των Έλλήνων, και παραμένει Έθναρχούσα των Έλλήνων, για να οδηγεί αυτόν έδώ τον λαό, αυτό έδώ τό Έθνος στο φώς του Εύαγγελίου αλλά και διά της Ίεραποστολής να οδηγεί στο φώς του Εύαγγελίου, στους μέν βυζαντινούς χρόνους σλαβικούς λαούς, στους δε νεότερους χρόνους, τους λαούς της άφρικανικής ήπειρου, της όποίας τήν Εκκλησία ίδρυσε μαρτυρικώς ο περιθριγκών τήν ταπεινότητά μου Άπόστολος και Εύαγγελιστής Μάρκος.

Ήρθε λοιπόν τό φώς του Χριστού να άποκαλυφθεί στα έθνη και να άποκαλυφθεί ιδιαίτέρως στο Έλληνικό Έθνος. Ήρθε τό φώς τό Χριστού να μετατρέψει και να μεταμορφώσει και να μπολιάσει τήν μέχρι τότε άγριελιά του κλασικού πολιτισμού με τήν καλλιέλαιο του κηρύγματος του Ναζωραίου. Ήρθε να μετατρέψει τους νικητές, τους Ολυμπιονίκες της Ίερως Άλτιδος σε μεγαλοφόρους Μάρτυρες μέσα στα Κολοσσαία και μέσα στα στάδια. Ήρθε να μετατρέψει τους φιλοσόφους και τα τους σοφούς των Αρχαίων Αθηνών σε Θεοφόρους και Θεοκήρυκες και Πνευματοκήρυκες Πατέρες της Εκκλησίας.

Ήρθε να μετατρέψει τους ίσχυρούς προπονητές και παλαιστές σε άλειπτες, πνευματικούς γεροντάδες και σε νεομάρτυρες της Πιστεώς μας. Ήρθε να μετατρέψει τους Ρήτορες της Αρχαίας Πνύκας σε άηδόνια του Ίεροϋ Άμβωνος και τους έπικούς ύμνωδούς κλεών άνδρών, να τους μετατρέψει σε ιερούς ύμνογράφους, κανονογράφους και ψαλμωδούς της Εκκλησίας μας. Δημοσθένης και Ιερός Χρυσόστομος, Πίνδαρος και Άγιος Ρωμανός ο Μελωδός. Ήρθε να πάρει αυτόν έδώ τον τόπο, και αυτόν τό λαό, και να βάλει τον Σταυρό επάνω τή σημαία του. Να βάλει τον

Σταυρό επάνω στις Έκκλησιές μας. Να βάλει τον Σταυρό μέσα στα σπίτια μας. Να βάλει τον Σταυρό μέσα στα σχολεία μας. Να βάλει τον Σταυρό πάνω στους τάφους των κεκοιμημένων προγόνων μας.

Γιατί έτούτος έδώ ο τόπος με δύο πράγματα μόνο μπορεί να σταθεί και να ζήσει. Με έναν Σταυρό και με ένα καριοφιλι· και όποιοσδήποτε θελήσει να άφυδατώσει τήν συνείδηση και τήν πολιτισμική ταυτότητα αυτού του τόπου, από τήν άγάπη και από τήν άλήθεια του Σταυρού, και από τήν δύναμη, τον ήρωισμό και τήν φιλοπατρία στο καριοφιλι είναι έχθρός αυτού του τόπου. Προδίδει αυτόν τον τόπο. Γίνεται Έφιάλτης σε αυτόν έδώ τον τόπο.

Σε αυτό τό Έθνος, τό όποιο όταν έσήκωσε τα πόδια του, μετά από τετρακόσια χρόνια σκληρής σκλαβιάς, τα έσήκωσε, όπως είπε ο Μωραϊτης Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, για του Χριστού τήν Πίστη τήν Άγία πρώτα και μετά για τήν Έλευθερία της Πατρίδος.

Ο θαυμάσιος λόγος του γέρου του Μωριά που άπευθύνθηκε, παιδιά μου, σε συμμαθητές σας, στους μαθητές του Γυμνασίου Αθηνών, στήν Πλάκα τον Οκτώβριο του 1832, άποτελεί τό αναλυτικό πρόγραμμα της Έλληνικής Εκπαιδεύσεως που κανείς δέν έχει δικαίωμα να τό άναθεωρήσει. Γιατί; Γιατί είναι ή ρήτρα, επί τῆ βάσει της όποίας κληρονομήσαμε τήν κατοικία μας. Τό έλεύθερο σπίτι μέσα στο όποιο ζούμε.

Και τους είπε ο Γέρος του Μωριά, «να φυλάσσετε πρώτα τήν Πίστη μας και να τήν κρατήσετε. Γιατί όταν επιάσαμε τα όπλα, είπαμε πρώτα ύπερ Πιστεως και έπειτα ύπερ Πατρίδος».

Γι' αυτό οι Έλληνες, όταν συνέταξαν τό πρώτο Σύνταγμα του άγώνος, έγραψαν ότι Έλληνες είναι όσοι κατοικούν σε αυτόν τον τόπο, και πιστεύουν στον Χριστό. Αυτό ή Άποκάλυψη του Φωτός του Χριστού, στο Έθνος των Έλλήνων είναι τό μήνυμα τό όποιο σήμερα στέλνει ο δίκαιος Θεοδόχος Συμεών και στήν δική μας πατρίδα. Σε μία πατρίδα που τήν βλέπουμε να τρικλίζει, να σκοντάφτει, να έκτρέπεται σε άτραπούς, σε σοκάκια, σε στενά, σε χώρα και σκιά θανάτου. Σε ζοφερά σκοτάδια τα όποια δημιουργούν προβλήματα στήν καθημερινότητά μας, ως προσώπων, ως ανθρώπων, ως κοινωνίας, ως κρατικής όντότητας.

Και κανείς από έμάς δέν άναρωτήθηκε τί ήταν εκείνο τό μαύρο πέπλο που έκάλυψε τό φώς. Μήπως ήταν ή προσπάθεια, προαιρετικής διδασκαλίας του μαθήματος των θρησκευτικών στα σχολεία; Μήπως ήταν ή άπουσία του έξομολόγου παπά από τήν εκπαίδευση; Πόσα άραγε από τα παραβατικά γεγονότα της σημερινής εκπαιδευτικής πραγματικότητας θα είχαν άποφευχθεί, αν μέσα στα σχολεία ύπήρχε

σήμερα τὸ τιμημένο ράσο, πού πατρικά στεκόταν στὸ πλευρὸ αὐτῶν τῶν παιδιῶν γιὰ νὰ τὰ δέχεται, καὶ νὰ τὰ ἀνέχεται μὲ ὄλες τὶς ἀδυναμίες καὶ τὶς πτώσεις τους;

Μήπως ἦταν ὁ κλωνισμὸς τοῦ θεοιδρύτου Μυστηρίου τοῦ Γάμου, τοῦ ὑγιέστερου πρωταρχικοῦ κυττάρου τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, πού ἀντικαταστάθηκε μὲ ἔκτροπες ἀκόμα καὶ τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς καθαρότητος καὶ τῆς αὐθεντικότητος τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως;

Ἡ μήπως ἦταν ἡ ἀντιεπιστημονικὴ διαστρέβλωση μιᾶς ἱστορίας γραμμῆς μὲ Πίστη καὶ μὲ Αἷμα, ἀπέναντι σὲ μία ἱστορία ἢ ὅποια κάνει τὸν ἄνθρωπο πολλές φορές νὰ ὀδηγεῖται στὴν κατάθλιψη.

Στοὺς παλιούς καιρούς, οἱ Ἕλληνες «αὐτοκτονοῦσαν», εἶτε πέφτοντας ἀπὸ τὸν Ζάλογγο, εἶτε τινάζοντας πυριτιδαποθῆκες στὸν ἀέρα. Σήμερα οἱ Ἕλληνες αὐτοκτονοῦν, γιατί δὲν ἔχουν ἐλπίδα, γιατί δὲν ἔχουν σημεῖο προσορισμοῦ. Γιατί ἔμαθαν νὰ περπατοῦν στὴν ζωὴ τους μὲ ἀνεμοδείκτες: Ὅπου τοὺς πηγαίνει ὁ κάθε ἐποχιακὸς ἄνεμος, καὶ ὄχι, προέρχομαι ἀπὸ ναυτικὴ ἐπαρχία καὶ ναυτικὴ οἰκογένεια, μὲ πυξίδα, πού δείχνει σταθερὰ πάντοτε τὴν πορεία πρὸς τὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν Οὐρανὸ, πρὸς τὸν Παράδεισο.

Χριστιανοί μου, Κορῶνες μου, ὅταν μετὰ ἀπὸ λίγα λεπτά θὰ βγοῦμε ἔξω ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ἱερό Ναὸ καὶ ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς θὰ μεταφέρει στὸν κόσμο τῆς ἀναστροφῆς του, τῆς συναναστροφῆς του, τὰ βιώματα ἀπὸ τὴν σημερινὴ λατρευτικὴ μας σύναξη, θὰ ἤθελα ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς νὰ γίνεῖ ἓνας σκυταλοδρόμος καὶ νὰ κρατῆσει ἀναμμένη τὴν δάδα τῆς ψυχῆς του, ἀπὸ αὐτὸ τὸ φῶς πού ὁ Συμεὼν παρουσίασε σήμερα στὰ μάτια μας. Ἀπὸ τὸ φῶς πού παρουσιάζει κάθε στιγμή ἡ Ἐκκλησία μας μπροστὰ μας. Καὶ αὐτὸ τὸ φῶς, πού πικραύσκεται ἀπὸ τὸ Ἱερό μας Θυσιαστήριο, αὐτὸ τὸ φῶς πού φρυκτωρεῖται ἀπὸ τὶς μετόπες τῶν πύργων ἐκείνων πού ἀγωνίζονται γιὰ τὴν Πίστη καὶ τὴν Πατρίδα, νὰ τὸ μεταλαμπαδεύσετε σὲ συγχρόνους μας σὲ ὅλη τὴν πατρίδα μας, ἀλλὰ καὶ στὶς ἐπόμενες γενιές, σὲ ἐκείνους πού σὸν κρῖτες θὰ μᾶς δικάσουν καὶ στοὺς ἀγέννητους ἀκόμα, μὲ τὸ ἐλπιδοφόρο ἐκείνο μήνυμα τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἕλληνες, καὶ λέω τὴν λέξη Ἕλληνες, ὄχι μὲ τὴν ἐθνικὴ σημασία τῶν κεφαλαίων τοῦ Ἰωάννου τοῦ Ἰταλοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν εὐσεβῆ, πατριωτικὴ, ἐθνικὴ σημασία μὲ τὴν ὅποια ὁ Κολοκοτρῶνης ξεσήκωσε τὸν Μωριά.

Ἕλληνες «δεῦτε λάβετε φῶς, ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς καὶ δοξάσατε Χριστὸν» τὸν Εὐεργέτη καὶ τὸν Προστάτη τῆς Πατρίδος μας, τῆς Ἑλλάδος. Ἀμήν.

*****

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΓΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νσις: Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

ΠΡΩΤ. 365

ΑΡ.Π.

Λοκ.σι 330

Λοιπὸν τῆς 11η Φεβρουαρίου 2020

Πρὸς
τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην
Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μάρκον
Εἰς Χίον

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Συνοδικῆ Ἀποφάσει, ληφθεῖσα ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 3^{ης} μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ε., γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ ῥηθείᾳ Συνεδρία Αὐτῆς διεβληθoῦσα τὸ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 4/17.1.2020 ἔγγραφον τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος δι' οὗ ὑποβάλλει πρότασιν περὶ δωρεᾶν διαθήσεως τῶν ἐπιδοθέντων ἐπὶ (?) Τόμων τῶν Πρακτικῶν τῶν Διεθνῶν Ἐπιστημονικῶν Συνεδρίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὶνα σχολεῖα, κατόπιν σχετικοῦ αἰτήματος τοῦ Ἑλλογιστοῦ κ. Γεωργίου Μπαμπινιώτη, Προέδρου τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς Ἐταιρείας «ΑΡΣΑΚΕΙΑ - ΤΟΣΥΤΕΡΙΑ ΣΧΟΛΕΙΑ», ὡς καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ὑμῶν ὅπως ἢ ὡς ἀνω ἀποστολῆ πραγματοποιηθῇ ὡς δωρεὰ τῆς Ἱερᾶς ὑμῶν Μητροπόλεως, ἀπεφάσιον ὅπως ἀποδεχθῇ τὴν ὑμετέραν ἐπιθυμίαν καὶ ἐκφράσῃ ὑμῖν τὰς ὀλοθύμους εὐχαριστηρίους καὶ συγχαρητηρίους Αὐτῆς προσήσεις, διὰ τὴν εὐγενικὴν ταύτην πρωτοβουλίαν, ἢ ὅποια δεικνύει τὴν εὐαισθησίαν ὑμῶν διὰ τὴν πνευματικὴν πρόδον τῶν τέκνων τῆς Πατριδος ἡμῶν, ἀλλὰ ἐν ταῦτῳ συμβάλλει τὰ μέγιστα καὶ εἰς τὴν συνδρομὴν τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, κατασκαζόμενοι τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

Ἰ. Ἀθωνῶν Θεοφάνους Β'. Πρωτοεργ.

Ὁμογραφία ἀρχιερατικῆς
Ἐπιτροπῆς Φιλόθεος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ:
Εἰδικὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν
Πολιτιστικῆς Ταυτότητος
Παρ' ἡμῖν

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις : Ιωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Αθήνα
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

ΓΡΑΤ. 365

ΛΠΙΘ.

Λ/σφ. 331

Λ/σφ.αριθ. 11η Φεβρουαρίου 2020

Πρός
τόν Έλλογιώτατον
κ. Γεώργιον Μκαμπινιώτην
Πρόεδρον της Φιλοκαταδευτικής Έταιρείας
Εγναθία

Έλλογιώτατε κ. Πρόεδρε,

Συνοδική Απόφασις, ληφθείσα εν τη Συνεδρία της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της 3^{ης} μηνός Φεβρουαρίου έ.ε., γνωρίζομεν ύμιν ότι η Ιερά Σύνοδος, εν τη θηβείση Συνεδρία Αθήν, διεξελθοσα τό ύπ' αριθ. πρωτ. 4/17.1.2020 έγγραφον της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητος, δι' ου υπεβλήθη, κατόπιν σχετικού αιτήματος της ύμετέρας Έλλογιότητος, πρότασις περί δωρεάν διαθέσεως των εκδοθέντων έπτά (7) Τόμων των Πρακτικών των Διεθνών Έπιστημονικών Συνεδρίων της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος διά τά διακόσια χρόνια από της Έλληνικής Επανάστασεως, εις τάς Βιβλιοθήκας των Σχολείων: Αρσακείου Ψυχικοθ-Αθηνών, Τοσιταίου Έκάλης-Αθηνών, Αρσακείου Τιράνων-Αλβανίας, Αρσακείου Θεσσαλονίκης, Αρσακείου Πατρών και Αρσακείου Ιωαννίνων, απεράσειεν όπως εδχαρίτωσ ειργήνη την διάθεσιν των ως άνω Τόμων εις τάς Βιβλιοθήκας των ως ειρηται Σχολείων, κατόπιν και της εγγενικής πρωτοβουλίας του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών κ. Μάρκου, όστις έξέφρασε την επιθυμίαν όπως καλύψη τά απαιτούμενα έξοδα.

Έπί δε τούτου, επικαλούμενοι έφ' ύμιας και επί τά έργα ύμών πλουσίαν την εύλογίαν του Δωροδοτού Θεού, διατελούμεν μετά πατριωθών εδχών.

† Ο Αθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
Ο Λογιγράμματεός
† Ο Ψαρών Φιλθέος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ:

1. Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτην Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών κ. Μάρκον
Εις Χίον
2. Ειδωτήν Συνοδικήν Έπιτροπήν
Πολιτιστικής Ταυτότητος
Παρ' ήμιν

- ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΙΣ -

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Έν Χίω τη 14η Δεκεμβρίου 2019
Μνήμη Θόδωρου, Απολλωνίου & Αρριανού μαρτύρων

Πρωτ. 2514

Αριθμ.

Διεκτ. 1227

Πρός
τόν Έξοχώτατο
κ. Αλκαβιάδη Στεφανή
Υφυπουργό Έθνικης Αμύνης
Στρατηγό έ.ά.
Εις Αθήνας

Έξοχώτατε,

Έρχομαι μέ μεγάλη έκτίμηση στο πρόσωπό σας, αλλά και βαρύτατο αίσθημα εδθόνης άπέναντι στον Χριστό και στην Ελλάδα ως Έλλην Ορθόδοξος Χριστιανός Ποιμενάργης της άκριτικής, μαρτυρικής και ήρωικής Ιεράς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών να σημειώσω αυτές τίς γραμμές.

Απευθύνομαι όχι μόνον στον Υφυπουργό Έθνικης Αμύνης και υπεύθυνο για τό μεταναστευτικό πρόβλημα, αλλά και στον πρώην Αρχηγό του ΓΕΣ, τον Αιγαιοπελαγίτη Στρατηγό, τον αγαπητό και έκλεκτό αδελφό μου, για να σās μεταφέρω τίς αγωνίες και τούς ένδοιασμούς των Έλλήνων, που πάνω στα βράχια αυτά αποτελούν την έμπροσθοφυλακή των θαλασσιών συνόρων της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Ένώσεως.

Γεννηθήκαμε σ'αυτά τά άγιασμένα και δοξασμένα νησιά, που τά λούζει ολόλαμπρο και πεντακάθαρο τό φώς του Αρχιελαγίτικου ήλιου, τον όποιο μάς εχάρισε ο νοητός Ήλιος της δικαιοσύνης. Περπατήσαμε πάνω στα βράχια και τίς άκρογιαλιές αυτών των νησιών, που η δοξαστική μισοίνη της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας προστατεύει. Μάθαμε γράμματα στα σχολεία αυτών των νησιών, στίς άμουςιές των όποίων άκούστηκαν οι έπικοί στίχοι του Όμηρου να ύμνουν «κλέα άνδρών», οι λυρικοί στίχοι του Αλκαίου και της Σαφούς να εκφράζουν συναισθήματα άνθρώπων, τά θεωρήματα του Πυθαγόρα να όξύνουν την άνθρώπινη σκέψη και ο ιερός όρκος του Ήπιοκράτη να διαφυλάσσει την ιερότητα της άνθρώπινης ζωής. Προσευχηθήκαμε πάνω σ'αυτά τά νησιά, εύλογημένα από άποστολικές

παρουσίες, αγιασμένα από αίματα μαρτύρων και νεομαρτύρων, μαθητευόμενα από διδασχές κολυβάδων, ποτισμένα από δάκρυα οσίων και δροσισμένα από ιδρώτες άσκητών. Ανδρωθήκαμε πάνω σ' αυτά τά νησιά τιμημένα και δοξασμένα από άρχαίους, βυζαντινούς, νεώτερους ήρωες, θρύλους και έμβληματικές μορφές του έθνους, τραγουδισμένους από τόν Σολωμό, τόν Κάλβο, τόν Βαλαωρίτη. Καί κουβαλάμε στους ώμους μας τήν λιτανεία τών έθνομαρτύρων Κληρικών μας καί κρατάμε στίς παλάμες μας σταγόνες αίματος άπ' τους χρόνους τής σφαγής.

Μέ όλα αυτά έμεις έδω ΣΤΕΚΟΜΑΣΤΕ καί κοιτάζουμε μπροστά καί πηγαίνουμε μπροστά. Έμεις εκλέξαμε Βουλευτή τόν Έλευθέριο Βενιζέλο, έμεις έστειλαμε στίς διεθνείς έπιστημονικές έδρες τόν Κωνσταντίνο Τρυπάνη, έμεις έστειλαμε στά προγράμματα του διαστήματος τόν Σταμάτη Κριμιζή. Έμεις έφτιάξαμε σέ επίπεδο έφοπλιστών καί ναυτικών τό θαύμα τής πρωτανεύουσας ανά τόν κόσμο Έλληνικής Έμπορικής Ναυτιλίας, τό μέγα τής ελληνικής θαλάσσης κράτος. Έμεις έστηρίξαμε τήν Ελλάδα νά εισέλθει στήν οικογένεια τών Κρατών τής Εύρώπης.

Όμως, έμεις σ' αυτόν τόν ιερό τόπο βιώνουμε, κυρίως από τό 2015 καί μετά, τίς συνέπειες του μεταναστευτικού προβλήματος. Έμεις πού φιλόνηρα σταθήκαμε κατ' άρχάς στους πονεμένους πρόσφυγες τής Συρίας κατηγορηθήκαμε ως μισαλλόδοξοι καί ρατσιστές. Έμεις πού θελήσαμε νά κρατήσουμε τήν όμορφιά, τήν γαλήνη, τήν κανονικότητα καί τήν άπλότητα τής ζωής μας είδαμε τά όνειρά μας νά διαψεύδονται, τά παιδιά μας νά φεύγουν, τό νησί μας νά μαραζώνει, τήν πολιτισμική μας ταυτότητα νά κινδυνεύει νά άλλοιωθει. Καί τό φοβερότερο: είδαμε ότι είμαστε μόνοι μας. Κανένας δέν μās καταλαβαίνει. Κανένας δέν μās πονά. Έλπίζαμε, Στρατηγέ μου, ότι θά έλθει ή ώρα νά δοθεί ένα τέλος στήν δοκιμασία μας. Νά ξαναλάμψει ό ήλιος, νά ξαναανθήσουν τά λουλούδια στίς σκέψεις καί στίς καρδιές μας. Είναι αλήθεια ότι σās έμπιστευόμαστε. Γνωρίζουμε ότι θέλετε νά μās βοηθήσετε. Όμως πρέπει νά γνωρίζετε καί κάποια πράγματα, πού δέν έτυχε μέχρι σήμερα νά έχετε ύπ' όψη σας. Η τοποθεσία του 15^{ου} χιλιόμετρου τής εθνικής όδου Χίου - Βολισσοϋ, ή όποια έπελέγη ή προτάθηκε γιά τήν εγκατάσταση του κέντρου διαμονής τών μεταναστών, χτυπά σέ μία ευαίσθητη χορδή τής ψυχής μας. Εύρίσκεται στο όροπέδιο του Αίπους. Σ' ένα χώρο με άνυπολόγιστη ιστορική σημασία. Σ' ένα χώρο όπου ή Ιστορία γράφει, όπου ή Ιστορία περπατάει, όπου ή Ιστορία όμιλει. Στήν ευρύτερη περιοχή εύρίσκεται ή τοποθεσία Ρημόκαστρο, όπου έχουν έντοπισθει λείψανα άγροτοποιομενικών εγκαταστάσεων, πού χρονολογούνται από τήν κλασσική άρχαιότητα (5^{ος} - 1^{ος} π. Χ. αι.). Τό έντοπισιακό στοιχείο είναι ότι σέ κάποιες περιπτώσεις, τά άρχαία θεμέλια τών αναλημματικών

τοιχών καί μαντριών εύρίσκονται στή βάση τών συγχρόνων, συνεχίζοντας τήν ίδια χρήση του χώρου μέσα στους αιώνες.

Ο επισκέπτης μπορεί νά έχει μία ολοκληρωμένη εικόνα τής έκτεταμένης άρχαιολογικής περιοχής, από δύο σημεία, τό «Ρημόκαστρο» καί τόν «Λατυφιδόλακκο», στά όποία έχουν κατασκευαστεί έξέδρες θέασης καί υπάρχουν πληροφοριακές πινακίδες. Όσοι αγαπούν τήν πεζοπορία, μπορούν νά περπατήσουν τό μονοπάτι, πού ένώνει τίς δύο τοποθεσίες, στο όποιο έχει τοποθετηθεί ειδική σήμανση. Η συνολική απόσταση είναι 4,5 χλμ.

Οι άγροτοποιομενικές εγκαταστάσεις στο Αίπος όργανώθηκαν σέ μία περιοχή στρατηγικής σημασίας, πάνω στήν πορεία τής «Έλληνόστρατας», τής άρχαίας όδικής άρτηρίας, πού συνέδεε τό Ανατολικό παράλιο τμήμα του νησιού με τό Βόρειο καί τό Δυτικό καί ή όποία ήταν σέ χρήση μέχρι καί τά μέσα του προηγούμενου αιώνα.

Η καλλιέργεια τής γής καί ή κτηνοτροφική δραστηριότητα πιστοποιείται στήν περιοχή από τήν άρχαιότητα μέχρι καί τους νεότερους χρόνους. Λείψανα άγροτοποιομενικών εγκαταστάσεων έχουν άνασκαφεί στίς θέσεις «Ρημόκαστρο», «Καμπούρη Γύρισμα», «Εβριακή», ενώ υπάρχουν άρχαιολογικές ένδείξεις γιά συναφείς εγκαταστάσεις καί σέ άλλες θέσεις, στήν ευρύτερη περιοχή του όροπεδίου.

Οι μεγάλοι λιθωσοφοί, γνωστοί ως «Σωροί τής Γριάς», πού έντοπίζονται κυρίως στήν περιοχή «Αστυφιδόλακκος», είναι τό άποτέλεσμα επίπονης καί μακροχρόνιας προσπάθειας εκχέρσωσης τής γής δια μέσου τών αιώνων, με σκοπό τήν καλλιέργεια σέ ένα τόπο, ό όποιος σήμερα φαίνεται έντελώς άφιλόξενος. Οι καλλιεργήσιμες έκτάσεις προστατεύονται από «γυρίσματα», μεγάλους λιθόκτιστους τοίχους πού έμπόδιζαν τά βόσκοντα ζώα νά εισέλθουν σ' αυτές. Μεγάλες ύδατοδεξαμενές γιά τή συλλογή τών όμβρίων ύδάτων κάλυπταν τίς ανάγκες ανθρώπων καί ζώων.

Τό σημαντικότερο οικοδομικό σύνολο είναι αυτό του Ρημόκαστρου, κτισμένο πάνω από τή χαράδρα του χειμαρρου Κρικελή, γνωστοϋ καί ως «Άγριου». Τό κύριο οικοδομικό συγκρότημα, πού πιθανότατα άποτελούσε τήν κατοικία του ιδιοκτήτη, έχει κάτοψη συμμετρική, με στεγασμένους χώρους εκατέρωθεν μίας κεντρικής τετράγωνης αύλης, στον άξονα ΑΔ. Πιθανώς, τό ΝΑ διαμέρισμα ήταν πύργος, άρχιτεκτονική μορφή συνηθισμένη στίς άγροικίες του 4ου αι. π.Χ.

Βοηθητικά κτίσματα καί μία μεγάλη, φροντισμένη δεξαμενή έξυπηρετούσαν τίς ποικίλες άγροτικές δραστηριότητες τών κατοίκων του συγκροτήματος. Ο χώρος ήταν σέ χρήση τουλάχιστον από τή στροφή του 5^{ου} πρὸς τόν 4^ο αι. π.Χ. συνεχώς, μέχρι καί τους Ρωμαϊκούς χρόνους, ενώ τά

εύρηματα μαρτυρούν ότι δεν έρημώθηκε τελείως, τουλάχιστον μέχρι και τους Βυζαντινούς χρόνους.

Από κάποιους έρευνητές, συνδυάστηκαν τα τεκμήρια άγροτοπομενικής έκμετάλλευσης της περιοχής, με ένα περιστατικό της Χιακής ιστορίας, που άγγιζει τα όρια του μύθου. Πρόκειται για την επανάσταση των δούλων του νησιού, με άρχηγό το Δρίμακο, που οι φιλολογικές μαρτυρίες τοποθετούν από το 600 π.Χ. μέχρι τον 4^ο αιώνα π.Χ. Οι επαναστατημένοι δούλοι κατέφυγαν «εις τα όρη», όπου εγκαταστάθηκαν για μικρό χρονικό διάστημα. Κάποτε μάλιστα ή «πολιτεία» αυτή των δούλων έκοβε δικά της μέτρα και σταθμά, ενώ ο άρχηγός τους, Δρίμακος, ανταμείφθηκε για την προσπάθειά του να φερθεί με δικαιοσύνη, όχι μόνο προς τους δούλους οπαδούς του, αλλά και προς τους πρώην αφέντες του, με την ίδρυση Ηρώων στον τάφο του και την ανακήρυξή του ως «Ηρώος Εύμενου». Άλλοι όμως έρευνητές επισημαίνουν ότι ή μορφή των άγρουκίων του Αϊτους και ή μνημειακή διαμόρφωση κάποιων από αυτές, δεν συνάδει προς τον προσωρινό χαρακτήρα, που θα περίμενε κανείς από εγκαταστάσεις επαναστατών, που βρισκόταν συνεχώς σε «έμπόλεμη» κατάσταση και συχνά υπό διωγμόν. Η ολοκλήρωση των ανασκαφικών έρευνών στην περιοχή αναμένεται να δώσει τις απαντήσεις στους παραπάνω προβληματισμούς.

«Η περιοχή μάλιστα αυτή έχει κηρυχθεί και όριοθετηθεί ως αρχαιολογικός χώρος για την προστασία και διάσωση των σημαντικών αρχαίων λειψάνων της κλασσικής περιόδου (ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/7224/397/2.3.1994 - ΦΕΚ 166/Β/15.3.1994).

Επίσης, στο χώρο του Αϊτους έλαβε χώρα μεγάλη ιστορική μάχη κατά την άπελευθέρωση της Χίου στις 15 Νοεμβρίου 1912, στην οποία ήρωϊκώς έπεσαν Έλληνες Αξιωματικοί του Πολεμικού Ναυτικού τά όσα των οποίων, φωσφορίζοντα έλευθερία βρέθηκαν διασκορπισμένα πάνω σ' αυτές τις πετρώδεις εκτάσεις.

Η λαϊκή μούσα περιγράφει τό ιστορικό γεγονός:

*«Έδω ό Ρίτσος έπεσε
και παρακεί λιγάκι
τ' άγγελοκάμωτο κορμί
κείται του Παστρικάκη»*

Σώζεται μάλιστα όβίδα τεσσάρων ίντσών (102 χιλιοστών) από τά αμερικανικής κατασκευής πυροβόλα τύπου Bethlehem του έξοπλισμένου έπίτακτου άτμοπλοίου «Μακεδονία», που βρέθηκε στην περιοχή Τσοούμπος του Αϊτους.

Στήν ευρύτερη αυτή περιοχή βρέθηκαν όσα ήρώων, οι όποιοι έπεσαν για να άπελευθερώσουν τό νησί μας από «τά λυσσώντα τέκνα της Άγαρ» (Ανδρέας Κάλβος).

Επίσης πλησίον του 15^{ου} χιλιομέτρου της ως άνω εθνικής όδου κείται τό γραφικό έξωκκλήσι του Αγίου Γεωργίου του Φλωριανού, χώρος στον όποιο τελείται πανηγυρική Θεία Λειτουργία από τους ποιμένες της περιοχής (κατά τό ένεστώς έτος ήταν Αρχιερατική) με προσέλευση πλήθους πιστών, ενώ καθ' όλο τό χρόνο τελούνται Τερά Μυστήρια του Βαπτίσματος, αλλά και του Γάμου. Με δεδομένα τά πρόσφατα συμβάντα προσβολής Έρωδών Ναών κοντά στον ύφιστάμενο χώρο ΚΥΤ, άνησυχούμε και άγωνιούμε και για άνάλογες πράξεις στο γραφικό αυτό έξωκκλήσι.

Αξίζει δε να σημειωθεί ότι στις πλαγιές του όρους Αϊπος εύρίσκεται τό Έρρό Προσκύνημα του Αγίου Μακαρίου, χώρος άσκήσεως και ταφής του γενάρχου των κολυβάδων και του φιλοκαλισμού. Εκεί εύρίσκεται ό τάφος του Αγίου, άντιμήνσιο με την ύπογραφή του, τεμάχιο τιμίου λειψάνου του, τά δύο άσκητήριά του, καθώς και ό τάφος του προκατόχου και γέροντός μου Μητροπολίτου Χίου κυρού Διονυσίου (Μπαϊρακτάρη), του από προϊσταμένου της Θρησκευτικής Υπηρεσίας των Ενόπλων Δυνάμεων. Χώροι άγιοβάδιστοι, χώροι ιεροί, χώροι που δεν δικαιολογούν την πλησίον τους δημιουργία του προτεινομένου Κέντρου.

Στρατηγέ, άδελφέ μου,

Ήθελα να σάς καταστήσω γνώστη αυτών των θρησκευτικών και ιστορικών δεδομένων, που δεν πρέπει να παραθεωρηθούν στην λήψη της όποιας άποφάσεως. Γιατί έμεις έδω ΣΤΕΚΟΜΑΣΤΕ για τον Χριστό και για την Ελλάδα. Αυτά μās δίνουν ύπομονή, αυτά μās δίνουν έμπνευση, αυτά μās δίνουν όραμα, αυτά μās δίνουν κουράγιο.

Γνωρίζω ότι άγγίζω τις πιο καθαρές χορδές της καρδιάς σας.

Έλπίζω ότι θα επιδιώξετε τό τραγούδι της άποφάσεώς σας να ειπωθεί και με αυτές τις χορδές.

Σας έμπιστευόμεθα, ότι ή άπόφασή σας δεν θα πικράνει τους εύσεβεις, φιλοπάτριδες, εύπατριδες, προοδευτικούς και δημιουργικούς κατοίκους του Βροντάδου. Έχουν δώσει πολλά στο έθνος. Έχουν να δώσουν άκόμη περισσότερα.

Έλπίζουμε σε μία άπόφαση που και τον Βροντάδο δεν θα πληγώσει και την προσπάθειά σας για την λύση του προβλήματος θα έξυπηρετήσει. Αυτό νομίζω θέλει ή Ιστορία.

Με πατρικές εύχές και τιμή

+ Ο Χίου Μάρκος

«Ὁ κυφορούμενος (ἀπό Ἑλληνίδα) εἶναι Ἕλληνας πολίτης»

Τοῦ κ. *Αλεξάνδρου Π. Κωστάρα,*
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ Νομικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θράκης.

Ἡ ΦΡΑΣΗ στὸν τίτλο τοῦ ἀρθροῦ δὲν ἀποδίδει ἀποψη τοῦ γράφοντος. Οὔτε κάποιου ἄλλου σχολιαστῆ τοῦ σχετικοῦ προβληματισμοῦ γιὰ τοὺς κυφορούμενους. Εἶναι θέση τοῦ Ἑλληνα νομοθέτη, πού τὴν διατυπώνει τὸ ἀρ. 7 τοῦ Νέου Ποινικοῦ Κώδικα, τὸ ὁποῖο προστατεύει τοὺς Ἕλληνες, ὅταν πέφτουν θύματα ὀρισμένου ἐγκλήματος στό ἐξωτερικό.

Θεμελιώνει λοιπόν τὸ ἐν λόγω ἀρθρο τὴν δικαιοδοσία τῶν Ἑλληνικῶν Δικαστηρίων νά δικάσουν τὸν δράστη, πού τέλεσε ἕνα κακούργημα ἢ πλημμέλημα σέ βάρος Ἑλληνα στό ἐξωτερικό, ἐφ' ὅσον φυσικά αὐτός περιέλθει μέ ὁποιοδήποτε τρόπο στήν ἐξουσία τῆς Ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης. Ὁ ποινικό νομοθέτη, κατά τὴν τροποποίηση τοῦ ἀρ.7 τοῦ προϊσχύσαντος Ποινικοῦ Κώδικα, πρόσθεσε στό ἐδάφιο β' τῆς παρ. 1 αὐτοῦ τὴν προαναφερθεῖσα φράση, σύμφωνα μέ τὴν ὁποία «ὡς Ἕλληνας πολίτης γιὰ τὴν ἐφαρμογή τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου λογίζεται καί τὸ κυφορούμενο πού θά ἀποκτήσει μέ τὴν γέννησή του τὴν ἑλληνική ἰθαγένεια». Ἀπό τὴ ρύθμιση αὐτῆ τοῦ ἀρ. 7 ΠΚ κρατᾶμε ἐμεῖς ἐδῶ μόνο τὴν λέξη «πολίτης». Καί πρέπει νά ὑπογραμμισθεῖ μέ ἔμφαση ὅτι τὸν χαρακτηρισμό τοῦ «πολίτη» στὸν κυφορούμενο δὲν τὸν δίδει κάποιος αὐταρχικός ἢ ὀπισθοδρομικός νομοθέτης. Τὸν δίδει ὁ «προσδευτικός» νομοθέτης τοῦ Νέου Ποινικοῦ Κώδικα. Εἶναι αὐτός, ὁ ὁποῖος ἀποποινικοποίησε - ἀστόχως βέβαια - τὴν κακόβουλη βλασφημία καί τὴν καθύβριση θρησκευμάτων στά ἀντίστοιχα ἀρ. 198 καί 199 τοῦ προϊσχ. ΠΚ. Ἔτσι, γιὰ νά ἔχουμε ὅλοι μιά εἰκόνα τοῦ νομοθέτη, γιὰ τὸν ὁποῖο μιλάμε.

Εἶναι, νομίζω, αὐτονόητο ὅτι ὁ χαρακτηρισμός τοῦ κυφορούμενου ὡς «πολίτη» δὲν ἀναλώνεται στήν ἐκτός τῶν ὀρίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας παρουσία του. Ἰσχύει καί ὅταν εὐρίσκεται ἐντός αὐτῆς. Σάν τις «ἐντός, ἐκτός καί ἐπὶ τὸ αὐτὸ γωνίες» πού εἶναι ἴσες, γιὰ νά θυμηθοῦμε καί τὴν γεωμετρία. Ὁ κυφορούμενος λοιπόν εἶναι παντοῦ καί πάντα «πολίτης». Σέ ὅλες τις ἀναφορές τοῦ νόμου. Δὲν μπορεῖ νά εἶναι «πολίτης» ἐκτός Ἑλλάδος καί νά θεωρεῖται «ὕλικό ὑπονόμου» ἐντός αὐτῆς. Μιά ἄλλη σπουδαία συνέπεια τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ κυφορούμενου ὡς «πολίτη» στό ἀρ. 7 τοῦ ΠΚ εἶναι ἡ ταῦτίσή του μέ τὴν ἔννοια τοῦ «πρόσωπου». Ὁ «πολίτης» εἶναι «πρόσωπο». Δὲν εἶναι πράγμα. Μέσα στήν πηχτή «μάζα» τοῦ πλακοῦντα τῆς μητέρας, στήν ὁποία «ὕφαινεται» ἡ ζωὴ τοῦ κυφορούμενου,

* Τὸ παρόν ἐλήφθη ἐκ τῆς Ἐφημερίδος «ΕΣΤΙΑ», ἔτος 143^ο, ἀριθμ. φύλ. 41581, Σάββατον 15 - Κυριακὴ 16 Φεβρουαρίου 2020.

«φωλιάζει» ἕνας δυνάμει «πολίτης», ἕνα «πρόσωπο», πού εἶναι ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς ἐγκυμονούσης. Αὐτὸ περαιτέρω σημαίνει ὅτι ὁ κυφορούμενος ὡς «πρόσωπο» δὲν μπορεῖ νά ἀποτελεῖ ἰδιοκτησία κανενός. Βέβαια στήν ἀρχαιότητα, τὴν ἐποχὴ τῆς δουλείας, ἀντικείμενα ἰδιοκτησίας ἦσαν καί τὰ πρόσωπα. Σήμερα ὁμοῦς κάτι τέτοιο εἶναι ἀδιανόητο. Ὑπογραμμίζω τὴν παρατήρηση αὐτή, διότι πολλοὶ «ἰδιοκτησιολόγοι», πού ἐμφανίζονται συνήθως καί ὡς «δικαιωματιστές», ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ θανάτωση τοῦ κυφορούμενου εἶναι δικαίωμα τῆς ἐγκυμονούσης! Ὅ,τι βρίσκεται μέσα στό σπλάγχνα τῆς, λένε, εἶναι δικό της καί μπορεῖ νά τὸ κάνει ὅ,τι θέλει. Φυσικά καί εἶναι δικὰ τῆς τὰ σπλάγχνα τῆς ἐγκυμονούσης. Δὲν εἶναι ὁμοῦς δικό της τὸ «σπλάγχνο» τῶν σπλάγγων τῆς. Αὐτὸ ὡς αὐτοτελές «πρόσωπο» δὲ ἀνήκει σέ κανένα, παρά μόνο στὸν ἑαυτό του. Τώρα πιά καί μέ τις «εὐλογίες» τοῦ νόμου! Ξεκθάρρα πράγματα.

Βέβαια κάποιοι ἰδεολογικοὶ «ἀπόγονοι» τοῦ Ἡρώδη ἐξοργίζονται ὅταν τοὺς ἐξομοιώνεις μέ τὸν αἰμοσταγῆ Βασιλιά τῆς Ἰουδαίας. Ἀποκαλοῦν μάλιστα «σκοταδιστές» ὅσους ἐξακολουθοῦν νά χαρακτηρίζουν τὴν ἔκτρωση ὡς ἐγκλημα. Πρόσφατα γνωστός «ἀγιογράφος» ἀπογευματινῆς ἐφημερίδος, γιὰ νά τεκμηριώσει τὸ ἀρθρο του, ἐπικαλεῖται μιά φράση τοῦ διάσημου ξυλοσόφου κ. Φίλη, ὁ ὁποῖος δὲν δίστασε νά χαρακτηρίσει τὴν ὑπεράσπιση τῆς ζωῆς τῶν κυφορουμένων ὡς «ἀγριο, μισογύνικο καί ἀπάνθρωπο σκοταδισμό»! Κοίτα τί μαθαίνει κάποιος ὅσο γερνάει, πρὸς δόξαν τοῦ Σωκράτη. Τόσα χρόνια ζοῦσαμε στό «σκοτάδι» τῆς ἀγνοίας νομίζοντας ὅτι ἀπάνθρωπο εἶναι νὰ σφάζεις ἐν ψυχρῇ σάν τοὺς τζιχαντιστές ἀνυπεράσπιστα πλάσματα καί ὄχι νὰ τὰ ὑπερασπίζεσαι. Εἶδαμε ἐπιτέλους τὸ «φῶς» τὸ ἀληθινό! Καί εἶναι τόσο ἐκτυφλωτικό πού «καίει», ἀκόμη καί προκλητικὲς ἀφίσεις, οἱ ὁποῖες προβάλλουν τὰ δικαιώματα τῶν κυφορουμένων στὴ ζωὴ. Ἄκου νά διαμαρτύρονται οἱ μελλοθάνατοι, ἐπειδὴ τοὺς σφάζουμε. Λησμονοῦν φαίνεται τὰ σφάγια ὅτι ἕνα μόνο πράγμα εἶναι ἀνεκτό ἀπὸ αὐτά: νά «μουγγρίζουν» ἢ νά «σπαρταροῦν», τὴν ὥρα πού τοὺς «χαιδεύει» μέ τὴν λεπίδα του ὁ σφαγέας. Πῶς τολμοῦν λοιπόν νά «σηκῶνουν κεφάλι»; Αὐτὴ εἶναι ἡ δημοκρατία τῶν «ἀγιογράφων». Μὲ δύο μέτρα καί ὅλο σταθμά. «Εὐλογεῖ» τὰ δικαιώματα τῶν σφαγῶν, ἐνῶ «ἀφορίζει» τὰ δικαιώματα τῶν θυμάτων τους. Γιὰ τοὺς σφαγεῖς ὁ «φωτοστέφανος». Γιὰ τὰ «σφάγια» ὁ «στέφανος ἐξ ἀκανθῶν»!

Ἀτυχῶς ὁμοῦς γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς «φωταδιστές» καί τοὺς μέντορες τους ὁ ποινικός νομοθέτης ἀλλάξε τὰ δεδομένα, ἀφοῦ ἀναγνωρίζει, ὅπως ἐλέγχθη, τοὺς κυφορούμενους ὡς «πολίτες». Πρὸς τὴν νέα αὐτὴ πραγματικότητα ὀφείλει τώρα νά εὐθυγραμμισθεῖ καί ἡ Κυβέρνηση, ἢ ὁποῖα ἐάν δὲν ἔχει τὴν τόλμη νά καταργήσει τοὺς ἐμβρυοκτόνους νόμους ἄς πράξει τουλάχιστον κάτι ἄλλο εὐκολότερο: Νά καθιερώσει ἄμεσα τὸν Συνήγορο τοῦ Ἀγέννητου Παιδιοῦ, ὥστε νά μπορεῖ κάθε κυφορούμενος νά φωνάζει ἐλεύθερα: «Ἀφήστε με νά ζήσω»! Εἶναι ἡ μόνη κραυγὴ πού, ἀν ἀκουστεῖ δυνατά, ἐνδέχεται νά «ἀφυπνίσει» κάποιες πεπληνημένες συνειδήσεις στήν θνήσκουσα σήμερα δημογραφικῶς Ἑλλάδα.

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΑΣ

*

Ελλάδα μου Πατρίδα μου
ἀγαπημένη.
Καρδιοφύλακτη και
Ἡρωγεννήτρια.
Ἡλιολουσμένη και Ἀνεμόεσσα.

Ελλάδα μου Πατρίδα μου
δοξασμένη, περήφανη,
ἀλύγιστη, ἀθάνατη,
πού ἀγαπιέσαι και μισιέσαι τό
ἴδιο.

Ελλάδα μου Πατρίδα μου,
Μάνα μανάδων Ἡρώων, Ἀγίων,
Σοφῶν,
Δαφνοστεφανωμένη Μάνα τῶν
Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων
και τῆς Δημοκρατίας.

Ελλάδα μου Πατρίδα μου
πού σ'ἀγαποῦν μέχρι θανάτου
οἱ ἄπλοιοι
και σέ πουλάνε κάθε μέρα οἱ
μεγάλοι.
Πάντα θά μένεις στίς καρδιές
μας

Ελλάδα μου Πατρίδα μου
Φωτοδότρια και Θεοσκέπαστη.
Πατρίδα τῶν πατρίδων και
λίκνο τοῦ πολιτισμοῦ
ἐρωμένη τῶν Ἐθνῶν και μήλο
τῆς ἔριδος τῶν ἰσχυρῶν.

νά φέρνεις δάκρυα στά μάτια
και ρίγη στήν ψυχή.
*
Ἐμεῖς οἱ ἄπλοιοι θά σέ
διαφυλάξουμε
σάν δεύτερο θεό μέχρι θανάτου
Δέσποινα Βλυσίδου

ΛΙΜΝΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
κ. ΜΑΡΚΟΥ

* * *

- Ἐκδότης: Ἡ ἹΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Ἀπευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνούσσων - Κων. Ἀμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ.
- Ἴστοσελίς: <http://www.imchiou.gr>
- Ἡ «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Ἀσκήτες ἀυτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν, ὑπέρ τοῦ κατηχητικοῦ καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

(=ΔΣΒΣ)^{*}

Τῆς κ. Νόννας Δημ. Παπαδημητρίου,
Ὁμοτ. Καθηγήτριας Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Οἱ Βυζαντινολόγοι μέχρι τό 1924 παρακολουθοῦσαν τά Διεθνή Συνέδρια Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν και ἐκεῖ εἶχαν τήν εὐκαιρία νά πληροφορηθοῦν ἀπό τοῦς ὁμότεχνους γιά τήν πορεία τῶν ΒΣ, νά ἀνακοινώσουν τά πορίσματα τῶν βυζαντινῶν ἐρευνῶν τους ἢ νά ἐνημερωθοῦν γιά νέες ἐκδόσεις ἐπιστημονικά προγράμματα κλπ.

Τό 1923 πραγματοποιήθηκε στίς Βρυξέλλες τό Ε' Διεθνές Συνέδριο Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν, στό ὁποῖο λειτούργησε και ἓνα τμήμα εἰδικό γιά τόν Βυζαντινὸ Πολιτισμό. Στό Συνέδριο αὐτό συμμετείχε και ὁ πρῶην πρωθυπουργός τῆς Ρουμανίας Νικολαῖ Jorga, διακεκρμένος Ἱστορικός (1871-1940), ὁ ὁποῖος εἶχε πρῶτος τήν ἰδέα νά ὀργανωθεῖ ἓνα συνέδριο, διεθνές βέβαια, ἀποκλειστικά γιά τίς ΒΣ¹. Ἡ ἰδέα αὐτή ἔγινε δεκτὴ μέ χαρά και ἀποφασίσθηκε, πρὸς τιμὴν τοῦ ἐμπνευστοῦ τῆς, τό πρῶτο ΔΣΒΣ νά πραγματοποιηθεῖ στήν πατρίδα τοῦ Jorga, στή Ρουμανία, ἓνα χρόνο μετά τό Ε' Διεθνές Συνέδριο Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν. Πράγματι ὑπό τήν ὑψηλή προστασία τοῦ τότε Βασιλιᾶ τῆς Ρουμανίας Φερδινάνδου Α' (1856-1927) και παρουσία τοῦ Διαδόχου Καρόλου Β', πραγματοποιήθηκε στό Βουκουρέστι ἀπό τίς 14-20 Ἀπριλίου 1924 τό Α' ΔΣΒΣ, οἱ ἐργασίες τοῦ ὁποῖου λειτούργησαν σέ δύο τμήματα: 1) Βυζαντινῆς Ἱστορίας και 2) Βυζαντινῆς Φιλολογίας, Ἀρχαιολογίας. Τόν ἴδιο χρόνο κυκλοφορήθηκαν και τά «Πρακτικά» τοῦ Συνεδρίου ὡς XI (1924) τόμος τοῦ Bulletin de la

^{*} Ἀπό τό βιβλίον «Ἡ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΗΝ Α' ΜΕΣΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟ (324-843)», σελ. 36-40.

¹ Πληροφορίες γιά τά ΔΣΒΣ μπορεῖ νά βρεῖ κανεῖς και μεμονωμένα γιά τό καθένα και συλλογικά στά ἐξῆς: Γ. Θ. Ζώρα, ἢ Βυζαντινολογική κίνησις και τά διεθνή Συνέδρια Βυζαντινῶν Σπουδῶν, Ἑλληνική Δημοκρατία, τ. Η' (1951), σσ. 153-168. Γίνεται λόγος γιά τά 8 πρῶτα Δ. Α. Ζακωθνοῦ, Βυζαντιναῖ Σπουδαί, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 178, ὅπου γίνεται λόγος γιά τά 11 πρῶτα ΔΣΒΣ. Ν. Β. Τωμαδάκη, Εἰσαγωγή εἰς τήν Βυζαντινὴν Φιλολογίαν, Ἀθήναι 1952, σσ 118-119, ὅπου γίνεται λόγος γιά τά 8 πρῶτα ΔΣΒΣ. Βλ. ἐπίσης Cyula Moravcsik, Byzantinoturcica, I, Die byzantinischen Quellen der Türkvolker, Berlin 1958², σσ 7-9, ὅπου γίνεται λόγος γιά τά 10 πρῶτα ΔΣΒΣ και ὅπου ὑπάρχει πολλή Βιβλιογραφία σχετικά μέ τό κάθε ἓνα.

section Historique της Ρουμανικής Ακαδημίας υπό τόν τίτλο: Comptes rendus du premier Congrès International d' Études Byzantines.

Από Έλληνικής πλευράς στο πρώτο ΔΣΒΣ συμμετείχε και μίλησε για την ανάπτυξη των ΒΣ στην Ελλάδα ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Σωκράτης Κουγέας, καθώς και ο Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Γ. Σωτηρίου².

Από τό 1924 μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί 18 ΔΣΒΣ σε διάφορες χώρες της Εύρωπης και της Αμερικής, καθώς και στην πατρίδα μας. Από τό 1924 μέχρι τό 1936 τά ΔΣΒΣ γίνονταν σχεδόν ανά τριετία, ενώ από τό 1961 και έξης πραγματοποιούνται ανά πενταετία. Από τό 1936 μέχρι τό 1948 είχαμε μία διακοπή λόγω του πολέμου. Όμως από τό 1948 και έξης τά ΔΣΒΣ πραγματοποιούνται κανονικά.

Στό ΣΤ' και Ζ' ΔΣΒΣ (Παρίσι και Βρυξέλλες 1948) αποφασίσθηκε ή ίδρυση μιās Διεθνούς Έταιρείας Βυζαντινών Σπουδών (Association Internationale des Études Byzantines = ΑΙΕΒ), ή όποία αναδιοργανώθηκε στό ΙΒ' ΔΣΒΣ στή Αχρίδα τό 1961. Η Έταιρεία αυτή συνδέεται μέ τή Διεθνή Έπιτροπή Ιστορικών Έπιστημών και τή Διεθνή Όμοσπονδία Κλασικών Σπουδών. Έχει ως σκοπό τήν μέ κάθε μέσο προαγωγή των ΒΣ και ιδιαίτερα τήν διευκόλυνση δημοσιεύσεων έργων διεθνούς ένδιαφέροντος και οργανώνει τά ΔΣΒΣ. Σύμφωνα μέ τό καταστατικό της, πού αποτελείται από δέκα (10) άρθρα³, ή ΑΙΕΒ συνέρχεται περιοδικά σε γενική συνέλευση των μελών της στον τόπο, πού πρόκειται να πραγματοποιηθεί ΔΣΒΣ και εγκρίνει τις προτάσεις της Έπιτροπής, τά μέλη της όποίας ανήκουν στις τοπικές έπιτροπές των χωρών μελών της ΑΙΕΒ, τις όποιες και εκπροσωπούν έχοντας δικαίωμα ψήφου.

Στόν πίνακα πού ακολουθεί μπορεί κανείς να βρει πληροφορίες για τά πραγματοποιηθέντα ΔΣΒΣ, για τόν χρόνο και τόν τόπο, στον όποιο συνεκλήθησαν και στις ύποσημειώσεις, τήν σχετική Βιβλιογραφία.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΩΝ ΔΣΒΣ:

Α' = 14-20 Απριλίου 1924, στό Βουκουρέστι της Ρουμανίας.

Β' = 11-16 Απριλίου 1927, στό Βελγιάδι της Σερβίας⁴.

² Για τό πρώτο ΔΣΒΣ έχουμε περισσότερα από δέκα (10) δημοσιεύματα σε διάφορες γλώσσες. Έλληνιστί έγραψε ο Γ. Σωτηρίου, Α' Διεθνές Συνέδριον των Βυζαντινών Σπουδών, Θεολογία, τ. 2(1924), σσ. 184-190.

³ Βλ. Association Internationale des Études Byzantines, Status, Byzantion, τ. 31(1961), σσ. 577-579, όπου δημοσιεύεται τό καταστατικό της.

⁴ Τά Πρακτικά του συνεδρίου αυτού εκδόθηκαν τόν ίδιο χρόνο: Deuxième Congrès International des Études byzantines, Belgrad 1929. Από τά πάμπολλα δημοσιεύματα

Γ' = 12-19 Οκτωβρίου 1930, στην Αθήνα⁵ (α' φορά στην Ελλάδα).

Δ' = 9-16 Σεπτεμβρίου 1934, στή Σόφια της Βουλγαρίας⁶.

Ε' = 21-27 Σεπτεμβρίου 1936, στή Ρώμη της Ιταλίας⁷.

ΣΤ' = 27 Ιουλίου - 2 Αύγουστου 1948, στό Παρίσι της Γαλλίας⁸.

Ζ' = 5-15 Αύγουστου 1948, στις Βρυξέλλες του Βελγίου⁹.

Η' = 3-10 Απριλίου 1951, στό Παλέρμιο της Σικελίας¹⁰.

Θ' = 12-19 Απριλίου 1953, στή Θεσσαλονίκη¹¹ (β' φορά στην Ελλάδα).

Ι' = 15-20 Σεπτεμβρίου 1955, στην Κωνσταντινούπολη¹².

περί του συνεδρίου αυτού σημειώνουμε τά Έλληνικά: Φ. Κουκουλέ, Νέα Έστία, τ. 1(1927), σσ. 162-165, Δ. Π. Παππούλια (sic), ΠΛΑ, Τ. 2(1927), σσ. 245-254 και Γ. Α. Σωτηρίου, Ημερολόγιον Μεγάλης Ελλάδος, τ. 1928, σσ. 79-86.

⁵ Τά Πρακτικά του Συνεδρίου αυτού εκδόθηκαν δύο χρόνια μετά μέ τόν τίτλο: IIIème Congrès International des Études Byzantines, Athènes 1930, Compte - Rendu par Anast. C. Orlandos, Athènes 1932. Βλ. επίσης F. Dölger, BZ, τ. 31(1931), σσ. 231-238 καθώς και H. Grégoire, Byzantion, τ. 6(1931), σσ. 509-516.

⁶ Τά Πρακτικά του Συνεδρίου αυτού εκδόθηκαν τήν ίδια χρονιά μέ τόν τίτλο: Actes de IVe Congrès International des Études Byzantines, Sofia 1934 = Bulletin de l' Institut Archéologique Bulgare, τ. 9(1936), και τ. 10(1936). Βλ. επίσης Le IVe Congrès International des études Byzantines, (Sofia, 9-16 Sertembre 1934), Byzantion, 9(1934), 615-516. F. Dölger, BZ, τ. 35(1935), σσ. 264-267 και Κ. Α[μάντου], Έλληνικά, τ. 7(1934), σσ. 333-337.

⁷ Atti del V Congresso internazionale di studi bizantini, Roma 1939-1940, [= Studi Bizantini e Neoellenici, τ. 5(1939), τ. 6(1940)].

⁸ Actes du VIe Congrès International d' Études Byzantines, I-II, Paris 1950-51.

⁹ Actes du VIIe Congrès des Études Byzantines, Bruxelles 1948 [= Byzantion, τ. 19(1949), τ. 20(1950)].

¹⁰ Atti delo VIII Congresso internazionale di studi bizantini, Roma 1953, studi Bizantini e Neoellenici, τ. 7(1953), τ. 8(1954) Βλ. και V. Laurent, REB, τ. 8(1950), σσ. 297-299.

¹¹ Τά Πρακτικά του Συνεδρίου αυτού κυκλοφορήθηκαν ως Παραρτήματα του περιοδικού Έλληνικά. Βλ. Πραγμένα του Θ' Διεθνούς Βυζαντινολογικού Συνεδρίου, εν Αθήναις 1955-1958, Έλληνικά, τ. 7-9(1955-1958). Βλ. και Κ. Μπόνη, Τό Θ' Διεθνές Συνέδριον Βυζαντινών Σπουδών εν Θεσσαλονίκη 12-25 (sic) Απριλίου 1953 και αι ανακοινώσεις του Θεολογικού Τμήματος, Θεολογία, τ. ΚΔ' (1953), σ. 274. Βλ. επίσης Σπ. Μελά, Τό ένατο Διεθνές Βυζαντινολογικό Συνέδριον Έλληνική Δημιουργία, τ. 11(1953), σσ. 581-582, Γ. Ζώρα, Τό Θ' Βυζαντινολογικό Συνέδριον εν Θεσσαλονίκη αυτ., τ. 11(1953), σσ. 583-590. Βλ. επίσης Έλληνικά, τ. 12(1952-1953), σ. 227 και Ε. Κριαρά, αυτ., σσ. 434-437.

- ΙΑ' = 15-20 Σεπτεμβρίου 1958, στο Μόναχο της Γερμανίας¹³.
ΙΒ' = 10-16 Σεπτεμβρίου 1961, στην Αχρίδα της Γιουγκοσλαβίας¹⁴.
ΙΓ' = 5-10 Σεπτεμβρίου 1966, στην Οξφόρδη της Αγγλίας¹⁵.
ΙΔ' = 6-12 Σεπτεμβρίου 1971, στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας¹⁶.
ΙΕ' = 5-11 Σεπτεμβρίου 1976, στην Αθήνα (γ' φορά στην Ελλάδα)¹⁷.
ΙΣΤ' = 4-9 Οκτωβρίου 1981, στην Βιέννη της Αυστρίας¹⁸.
ΙΖ' = 3-8 Αυγούστου 1986, στην Ουάσινγκτων¹⁹.
ΙΗ' = 8-14 Αυγούστου 1991, στη Μόσχα.

Έκτός από τα ΔΣΒΣ οι ενδιαφερόμενοι παρακολουθούν και μικρότερα ιστορικά συνέδρια (= Congrès), όπως π.χ. το Διεθνές Συνέδριο των

¹² Actes du X. Congrès International d' Études Byzantines, Istanbul, 1957. Βλ. επίσης Έλληνικά, τ. 14(1955), σ. 285 και R. Janin, RÈB, τ. 13(1955), σσ. 281-284.

¹³ Τα Πρακτικά του Συνεδρίου αυτού κυκλοφορήθηκαν το 1960: Actes des XI. Internationalen Byzantinistenkongresses, München 1958, München 1960. Βλ. και Έλληνικά, τ. 16(1958-1959), σσ. 436-437, V. Laurent, RÈB, τ. 17(1959), σσ. 251-253, Τοῦ αὐτοῦ, RÈB, τ. 18(1960), σσ. 274-275.

¹⁴ Περὶ τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ βλ. Έλληνικά, τ. 17(1962), σσ. 467-469, Hélène Glykatzis - Ahrweiler, Le XIIe Congrès des Études Byzantines, RÈB, τ. 20(1962), σσ. 290-292. Τῆς αὐτῆς, Le XIIe Congrès International des Études Byzantines, Byzantion, τ. 31(1961), σσ. 533-536. Γιά τὰ Πρακτικά βλ.: Actes du XIIe Congrès International d' Études Byzantines, Beograd 1963-1964, τ. I-III.

¹⁵ Τα Πρακτικά του Συνεδρίου αυτού κυκλοφορήθηκαν τὸν ἴδιον χρόνο με τὸν ἕξῃς τίτλο: The Proceedings of the XIIIth International Congress of Byzantine Studies, Oxford 5-10 September 1966, London 1967.

¹⁶ Actes du XIVe Congrès International des Études Byzantines, Bucarest 1974.

¹⁷ Τα Πρακτικά του Συνεδρίου αυτού ἐκδόθηκαν ἀργότερα με τὸν τίτλο: Actes du XVe Congrès International d' Études Byzantines, Athènes 1979-81, I-II(1-II). Βλ. και Alice Leroy - Molinghen, Le XVe Congrès International d' Études Byzantines, Byzantion, τ. 46(1976), σσ. 422-423.

¹⁸ Alice Leroy - Molinghen, Le XVIe Congrès International d' Études Byzantines, Byzantion, τ. 51(1981), σσ. 625-628, Β. Νεράντζη - Βαρμάζη, Τὸ 16^ο διεθνές Βυζαντινολογικὸ Συνέδριο τῆς Βιέννης, Βυζαντινά, τ. 12(1983), σσ. 551-558. Γιά τὰ Πρακτικά βλ. XVI. Internationaler Byzantinistenkongresses, Akten, Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik, τ. 32/1-32/7(1982).

¹⁹ Ἀπὸ τὰ Πρακτικά του Συνεδρίου αὐτοῦ ἐκδόθηκε μόνον ἓνα τμήμα: The 17th International Byzantine Congress, Major Papers, Dumbarton Oaks, New York 1986. Γιά τὸ Συνέδριο αὐτὸ βλ. Μ. Νυσταζοπούλου - Πελεκίδου, Ντ. Μουρίκη, Χ. Μπούρα, Λ. Μπούρα, Τὸ 17^ο Διεθνές Συνέδριο Βυζαντινῶν Σπουδῶν (Washington, 3-8 Αυγούστου 1986), Βυζαντινά, τ. 6(1986), σσ. 151-160.

Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν²⁰ καὶ τὸ Πανελλήνιο Ἱστορικό Συνέδριο τῆς Θεσσαλονίκης²¹, ἢ καὶ Συμπόσια (=Colloquium)²², ὅπως εἶναι τὸ ἐτήσιο τῶν ΒΣ στὸ Birmingham τῆς Αγγλίας²³, ἢ ἄλλα τοπικοῦ ἢ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Εἶναι φανερό ὅτι αὐτὰ τὰ Συνέδρια, τὰ Συμπόσια ἢ καὶ οἱ Ἡμερίδες δίνουν μεγάλη ὄθηση στὴν ἀνάπτυξη τῶν ΒΣ, ἀποτελοῦν τὴν μεγαλύτερη εὐκαιρία γιὰ ἐπιστημονικὴ ἐνημέρωση καὶ ἀποδεικνύουν τὸ συνεχῶς ἀξιάνομο ἀνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἱστορία καὶ τὸν Πολιτισμὸ τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους.

²⁰ Γιά τὸ 10^ο Διεθνές Συνέδριο Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν στή Ρώμη βλ. 10^ο Συνέδριον Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν ἐν Ρώμῃ, Έλληνικά, τ. 14(1955), σσ. 285-286. Γιά τὴ συμμετοχὴ τῶν Βυζαντινολόγων στὸ Συνέδριο αὐτὸ βλ. τὸ ἄρθρο τοῦ V. Laurent, Les Études Byzantines au Xe Congrès International des Sciences historiques (Rome, 4-11 Septembre 1955), RÈB, τ. 13(1955), σσ. 279-281. Γιά τὸ 14^ο βλ. Μ.Ι.Μανούσακα, Τὸ ΙΔ' Διεθνές Συνέδριο Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ San Francisco (22-29 Αυγούστου 1975) καὶ ἡ Ἑλληνικὴ συμμετοχὴ, Βυζαντινά, τ. 9(1977), σσ. 491-502.

²¹ Βλ. Ε. Ἐμμανουήλ - Κορρέ, Τὸ Γ' Πανελλήνιο Ἱστορικό Συνέδριο, Βυζαντινά, τ. 2(1982), σσ. 157-159.

²² Σημειώνουμε ἐδῶ ὀρισμένα Συμπόσια τῆς τελευταίας πενταετίας:

1. Συμπόσιο τοῦ Καναδικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν με θέμα: Les Femmes et le Monachisme Byzantin, 28-30 Μαρτίου 1988.

2. Α' Διεθνές Συμπόσιο τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν με θέμα: Ἡ καθημερινὴ ζωὴ στὸ Βυζάντιο, Τομὲς καὶ συνέχειες στὴν Ἑλληνιστικὴ καὶ Ρωμαϊκὴ παράδοση, Ἀθῆνα 15-17 Σεπτεμβρίου 1988.

3. Διεθνές Συμπόσιο, Μονὴ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Πάτμος, Πάτμος 22-24 Σεπτεμβρίου 1988.

4. Συμπόσιο: 1000 χρόνια πολιτιστικῶν καὶ οἰκονομικῶν δεσμῶν Ἑλληνισμοῦ - Ρωσίας, Ἀθῆνα 22-24 Νοεμβρίου 1988.

5. Β' Διεθνές Συμπόσιο τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν με θέμα: Ἡ ἐπικοινωνία στὸ Βυζάντιο, 4-6 Ὀκτωβρίου 1990.

²³ Τὸ Θ' Συμπόσιο ἦταν ἀφιερωμένο στὴν Εἰκονομαχία: Iconoclasm, Papers given at the Ninth Spring Symposium of Byzantine Studies, University of Birmingham March 1975, ed. A. Bryer et Judith Herrin, Birmingham 1976, RÈB, τ. 36(1978) σ. 296. Τὸ ΙΔ' ἦταν ἀφιερωμένο στὸ Βυζαντινὸ Ἅγιο. Βλ. The Byzantine Saint, Fourteenth Spring Symposium of Byzantine Studies, ed. by Sergei Hackel, Sobornost incorporating Eastern Churches Review (Studies Supplementary to Sobornost 5), 1981.

Ο Σεβ. Μάνης κ. Χρυσόστομος δωρίζει στον Σεβ. Χίου κ. Μάρκο μία Έλληνική Σημαία (Γόδιο - πλατ. Πετρ. Μαυρομαχάλη 02.02.2020).

Τ. Λιθάμιον του Άγ. Ανθίμου του Χίου εις τόν Γ. Ν. Άγ. Εύθυμιου Κερατσινίου (17.01.2020).

«Η Έφεστιος» Τ. Εικών Άγ. Χαράλαμπος Βαρβασίου εκ Κρήνης Μ. Ασίας.